

UNIVERZA V LJUBLJANI
FAKULTETA ZA DRUŽBENE VEDE

Mojca Muršič

Tiskani intervju – leksikalne spremembe pri pretvorbi prototeksta v metatekst (s poudarkom na analizi športnih intervjujev)

Diplomsko delo

Ljubljana, 2014

UNIVERZA V LJUBLJANI
FAKULTETA ZA DRUŽBENE VEDE

Mojca Muršič

Mentorica: doc. dr. Nataša Logar Berginc

Tiskani intervju – leksikalne spremembe pri pretvorbi prototeksta v metatekst (s poudarkom na analizi športnih intervjujev)

Diplomsko delo

Ljubljana, 2014

Hvala moji najožji družini za vso spodbudo, nesebično razdajanje, prenašanje ovnovske trme v vseh razsežnostih in sprejemanje moje močne osebnosti.

Hvala mentorici za usmerjanje in dobro voljo.

Hvala mojim prijateljem za vso motivacijo in pomoč pri oddajanju tega izdelka.

Hvala vsem naštetim za vso podporo in razumevanje!

Tiskani intervju – leksikalne spremembe pri pretvorbi prototeksta v metatekst (s poudarkom na analizi športnih intervjujev)

Namen diplomskega dela je ugotoviti jezikovne spremembe pri nastajanju tiskanega intervjuja. S primerjavo transkripcij pogovorov med intervjuvarko in intervjuvanci ter končnimi tiskanimi izdelki sem skušala ugotoviti, kako se primarni pogovor razlikuje od tiskanega ter kaj na to vpliva. Zanimalo me je, kako se v žanru intervju spremeni jezikovna raven pogovora pri pretvorbi prototeksta v metatekst in kako se intervjuvarji odločijo, kaj spremeniti, izpustiti in predrugačiti, ali ima na spremembe vpliv še kdo drug in kako se objavljeni izdelek razlikuje od oddanega. Diplomsko delo je razdeljeno na tri dele. V prvem, teoretskem delu, so predstavljeni novinarski žanr intervju, vloga intervjujev v tiskanih medijih, športno novinarstvo in športni jezik. Sledi opredelitev knjižnega in pogovornega jezika ter publicistične in prenosniške zvrsti. V tretjem delu so analizirani in primerjani transkribirani pogovori med intervjuvarko in intervjuvanci z oddanima in objavljenima besediloma. Ugotavljala sem, kje, kdaj in zakaj pride do jezikovnih sprememb ter ali in zakaj ima na natisnjen izdelek vpliv še tretja oseba.

Ključne besede: intervju, jezikovne spremembe, pogovorni jezik, knjižni jezik, tisk.

Printed interview – lexical changes when converting a proto-text to a meta-text (with the emphasis on analysis of sport interviews)

The purpose of the diploma paper was to establish lexical changes that occur during formation of a printed interview. In comparing transcribed conversations between the interviewer and interviewees and the final printed versions, I tried to establish how much the actual conversation differs from its printed version and what influences the changes. I wanted to find out which changes occur on the lexical level of a conversation when it is converted from a proto-text to a meta-text. I wanted to establish the reasons for changing, omitting or altering certain parts by the interviewers. I also tried to ascertain whether the changes are influenced by somebody else, and how a published article differs from the one that had been handed in. I divided my diploma paper into three parts. In the first, theoretical part, I presented the journalistic genre of interview, the role and function of interviews in printed media. I concentrated on sports journalism and sports language. In the second, linguistic part, I defined standard and colloquial language, journalistic and transferral genres as they are, on the lexical level, the most important when converting a proto-text to a meta-text. In the third part, I analysed and compared the transcribed conversations between the interviewer and the interviewees and the texts that had been handed in and printed. I tried to ascertain where, when and why lexical changes occur, and if and why a third person influences a printed text.

Key words: interview, lexical changes, colloquial language, standard language, print.

KAZALO

1 UVOD	8
2 INTERVJU KOT NOVINARSKI ŽANR	11
2.1 NOVINARSKI ŽANRI, VRSTE IN ZVRSTI	11
2.2 INTERVJU KOT NOVINARSKI ŽANR	12
2.3 VLOGA INTERVJUJEV	16
2.4 VRSTE INTERVJUJEV	16
2.5 BESEDILNOST VPRAŠANJA V INTERVJUJSKEM NAGOVORU PO KOROŠČU	18
2.6 PROTOTEKST : METATEKST	19
3 ŠPORTNO NOVINARSTVO	21
3.1 ŠPORTNO NOVINARSTVO IN TRADICIJA TISKANIH MEDIJEV	22
3.2 ŠPORTNI JEZIK	23
3.2.1 AVTOMATIZACIJA IN AKTUALIZACIJA	24
3.2.2 TERMINI IN ŽARGONIZMI	26
4 JEZIKOVNA ZVRSTNOST (J. TOPORIŠIČ)	28
4.1 SOCIALNE ZVRSTI	28
4.1.1 KNJIŽNI JEZIK KOT PREDVSEM ZAPISANI JEZIK	28
4.1.2 NEKNJIŽNI POGOVORNI JEZIK	28
4.2 PRENOSNIK	29
4.2.1 GOVORNI PRENOSNIK	29
4.2.2 PISNI PRENOSNIK	29
5 PRETVORBA PROTOTEKSTA V METATEKST (M. SCHUMACHER)	30
5.1 TRANSKRIBIRANJE	30
5.1.1 PREDNOSTI DOBESEDNEGA TRANSKRIBIRANJA	30
5.1.2 OBDELAVA TRANSKRIPTA	31
5.2 PREUREDITEV INTERVJUVANČEVIH BESED	31
5.3 IZOGIB PREUREJANJU INTERVJUVANČEVIH BESED	33
5.4 INTERVJU: VPRAŠANJE – ODGOVOR	33
6 ANALIZA PRETVORBE PROTOTEKSTA V METATEKST	35
6.1 TRANSKRIBIRANJE	36
6.2 UREJANJE INTERVJUVANČEVIH BESED	37
6.2.1 PREUREJANJE	37
6.2.2 ZGOSTITEV IN KRAJŠANJE	39

6.3 SPREMEMBE JEZIKOVNIH ENOT DO RAVNI POVEDI	40
6.3.1 MAŠILA	41
6.3.2 BESEDNI RED	42
6.3.3 ZAMENJAVA TERMINOLOŠKIH BESED Z NETERMINOLOŠKIMI IN ŽARGONIZMI.....	44
6.3.4 FRAZEMI	45
6.3.5 DOPOLNITVE ELIPTIČNIH IZPUSTOV	46
6.3.6 BESEDIŠČE NASPLOH	46
6.3.7 VSEBINSKE DOPOLNITVE	48
6.3.8 UREDNIŠKO-LEKTORSKE SPREMEMBE	49
7 ZAKLJUČEK.....	52
8 LITERATURA.....	55

KAZALO PRILOG

PRILOGA A: TRANSKRIPCIJA INTERVJUJA A	58
PRILOGA B: ODDAN METATEKST INTERVJUJA A.....	64
PRILOGA C: OBJAVLJENI METATEKST INTERVJUJA A	70
PRILOGA Č: TRANSKRIPCIJA INTERVJUJA B.....	75
PRILOGA D: ODDANI METATEKST INTERVJUJA B.....	80
PRILOGA E: OBJAVLJENI METATEKST INTERVJUJA B	83

1 UVOD

Spomnim se, kako sem v otroških letih z veseljem prebirala intervjuje in si mislila, kako odlično delo je to, da se pogovarjaš s pomembnimi ljudmi o stvareh, ki te res zanimajo, na koncu pa pogovor samo zapišeš, časopis pa ga natisne. Moram priznati, da tudi v času dela na televiziji in radiu nisem imela občutka, na kakšen način novinarji tiskanih medijev tvorijo končni izdelek. Vedela sem, da se je potrebno na intervju dobro pripraviti in vedeti čim več o tematiki pogovora, saj sem to tudi sama prakticirala, nato pa se je moje delo nadaljevalo ob poslušanju posnetkov, zapisovanju časovnih kod in odhodu v montirnico, kjer sva končni izdelek ustvarila skupaj z montažerjem. Kot časopisna novinarka sem se sama preskusila šele po dogovoru o temi diplomskega dela in tako tudi sama v praksi preskusila teorijo, navedeno v diplomskem delu.

Med drugim sem ugotovila, da kadar želimo opravljene pogovor zapisati, se slej kot prej soočimo z dejstvom, da sta govor in zapis dve zelo različni stvari. Zapisovalec, v tem primeru intervjuvar, mora pri spremembi prenosnika spremeniti marsikaj jezikovnega, pa tudi izpustiti nekatere informacije, ki so bile del govora, hkrati pa mora spremeniti oziroma pisnemu prenosniku prilagoditi slovnično in stilno strukturo besedila. Stopnja spremembe prenosnika je seveda odvisna od vrste govorjenega sporočila in od namena zapisa, vsekakor pa je potrebno govorjeno besedilo pripraviti za drugačen proces sprejemanja, saj do končnega sprejemnika ne bo prišlo s poslušanjem, temveč z branjem. Običajno na spreminjanje določenih komunikacijskih znakov in pravil pri pretvorbi prototeksta v metatekst sploh ne mislimo, še manjkrat se spomnimo na to, da zapis vsebuje manj informacij od povedanega. Okoliščinske dejavnike, kot so recimo položaj govorcev in njihova medsebojna razmerja, njihove namere, želje ipd., ponavadi odmislimo, saj se nam ne zdijo najbolj pomembni. Strinjam se, da je branje magnetogramskih zapisov lahko zelo zahtevno. Narečnih zapisov oziroma zapisov, ki sledijo govorjenemu jeziku, nismo vajeni, saj smo večinoma navajeni le na zapisano knjižno zborna slovenščino. Po eni strani je sicer res, da je normo smiselno upoštevati. Učili smo se je v šoli in gotovo v njej najlažje pišemo in beremo. To velja še posebej za branje. Že pri malo hitrejšem branju, ko s pogledom ulovimo celotno besedo, nas lahko vsakršno odstopanje od navade zmoti. Odstopanje od norme je seveda možno, vendar mora biti stilno ali pa jezikovnorazvojno (če kodifikacija ne sledi) utemeljeno.

V prvem delu naloge bom opredelila temeljne pojme, in sicer novinarske žanre, vrste in zvrsti, kjer bom posebno pozornost namenila predstavitvi intervjuja kot novinarskega žanra, njegovi definiciji ter funkciji in vlogi v tiskanih medijih. V tem delu se bom prav tako dotaknila športnega novinarstva in športnega jezika ter opredelila avtomatizacijo in aktualizacijo, ki sta poleg terminov in žargonizmov pogosta pojava v športnem jeziku.

Drugi del naloge je namenjen razlagi jezikovnoteoretskih pojmov in predstavitvi napotkov za ustvarjanje tiskanega intervjuja po Schumacherju. Tako bom opredelila knjižni in pogovorni jezik, se dotaknila sporočanja, govorila o tvorčevem jeziku, vrsti besedil in naslovniku ter predstavila govorni in pisni prenosnik. Ob koncu bom govorila še o transkribiranju, obdelavi transkripta, napotkih za urejanje intervjuvančevih besed in klasičnem intervjuju.

V zadnjem delu naloge bom analizirala dva daljša pogovora med intervjuvarko in intervjuvancema ter na podlagi primerjave med transkribiranima pogovoroma, oddanima metatekstoma ter objavljenima metatekstoma ugotavljala, kje, kdaj in zakaj pride do sprememb ter ali – in če, kakšen – ima na objavljeni izdelek vpliv tudi tretja oseba. Metoda, ki jo bom pri tem uporabila, je opazovanje z udeležbo. Novinarka, ki intervjuja, sem namreč avtorica diplomskega dela.

Pri analizi posnetkov pogovorov in po teh pogovorih objavljenih klasičnih intervjujev, ki bo sledila v nadaljevanju, me bo zanimalo, kaj se zgodi z jezikovnimi prvinami, ko novinar pogovor zapiše. Kako se odloči, katere dele pogovora bo objavil in katerih ne? Kaj vpliva na njegovo odločitev? Kako pretvori govorjeni jezik v zapisanega? Kako se spremeni besedni red? Kaj se zgodi z dolgimi stavki? Kako jih novinar strne, če jih? Kako je obdelava pogovora odvisna od vsebinske celovitosti in relevantnosti ter jezikovne kulture sogovornika?

Pri primerjavi prototeksta, ki se zgodi med intervjuvarjem in intervjuvancem, in rezultata, to je zapisanega besedila v obliki intervjujskega žanra, me bo zanimalo, katere jezikovne pretvorbe so bile opravljene. Ob tem se moramo zavedati dejstva, da je bil za analizo izbran le omejen vzorec posnetih besedil, zato je rezultate nemogoče posplošiti. Prav tako moramo upoštevati, da intervjuji za tiskane medije potekajo v nekoliko bolj sproščenem ozračju, saj niti intervjuvar niti intervjuvanec ne čutita pritiska po uporabi čim pravilnejše knjižne slovenščine, kot bi jo pri radijskem ali televizijskem intervjuju.

Zavedata se namreč, da bodo vse napake odpravljene pri pretvorbi prototeksta v metatekst, torej dejanskega pogovora v objavljeno besedilo.

2 INTERVJU KOT NOVINARSKI ŽANR

2.1 NOVINARSKI ŽANRI, VRSTE IN ZVRSTI

Manca Košir je v *Nastavkih za teorijo novinarskih vrst* (1988, 63) vse stalne oblike novinarskega sporočanja, v katerih so napisana novinarska besedila, združila v skladu s teorijo novinarskih žanrov glede na njihovo dominantno funkcijo v dve skupini.

V **informativno zvrst** uvrščamo tiste novinarske prispevke, ki se kažejo kot objektivna sporočila. Avtor je s svojimi mnenji od predmeta distanciran in odsoten.

V **interpretativno zvrst** uvrščamo novinarske prispevke, ki se v tekstih kažejo kot subjektivna sporočila, saj avtorji angažirano pristopajo k obravnavanemu predmetu in so s svojimi mnenji v besedilu prisotni.

Znotraj informativnih in interpretativnih zvrsti se nahajajo manjše skupine, stabilne družine tipičnih novinarskih diskurzov ali žanrov, ki so jim značilne določene skupne lastnosti. Koširjeva jih poimenuje **novinarske vrste**, ki jih prepoznamo glede na skupni predmet upovedovanja (Košir in Čepič 2004, 35).

Novinarske vrste pa niso nič drugega kot družine **žanrov**, ki jih Koširjeva definira kot »tip novinarskega diskurza, za katerega je značilna določena tipična forma, v kateri je upovedana določena snov (predmet), ki je tipsko strukturirana in izražena z zanjo tipičnimi jezikovnimi sredstvi« (1988, 31).

Vrste so torej družine žanrov z določenimi skupnimi lastnostmi, ki jih nima nobena druga družina. Žanr je član družine, z vsemi lastnostmi vrste, a se te pri posameznih žanrih določene družine kažejo drugače. Zvrsti pa pomenijo razširjeno družino, v kateri se družijo posamezne družine – vrste, za katere je značilna prevladujoča funkcija v posameznem družini žanrov. V nadaljevanju prvega teoretičnega sklopa naloge se bom posvetila podrobni opredelitvi žanra intervju.

2.2 INTERVJU KOT NOVINARSKI ŽANR

Na začetku velja omeniti, da je intervju lahko zgolj *metoda novinarskega dela*, ki jo novinar uporablja za zbiranje določenih informacij. Za pričujoče delo je bolj pomemben intervju kot novinarska vrsta.

Manca Košir in Mitja Čepič, ki sta raziskovala intervju kot žanr v kontekstu teorije časopisnih novinarskih vrst, sta časopisni novinarski žanr intervju opredelila kot »žanr pogovorne vrste informativne zvrsti, ki (s)poroča o dialogu med vpraševalcem in odgovarjalcem z dominantno funkcijo predstavitve za naslovnika zanimive osebe, ker ta oseba poseduje relevantne informacije, vedenja in znanja (tematski intervju) ali/in ker ima zanimivo življenjsko zgodbo in izkušnje (osebni intervju)« (Košir in Čepič, 2004, 36; Košir in Čepič v Milosavljevič 2005, 142).

V nadaljevanju raziskave Koširjeva in Čepič opredelita klasični intervju kot »orodje, s katerim množični mediji zahtevajo odgovore (odgovornost) nosilcev pomembnih javnih funkcij, namenjen pa je kritičnemu državljanu, ki zbira argumente za svoje politične odločitve. Intervjujska zgodba pa praviloma ni namenjena političnemu argumentiranju državljanov, ampak užitkarskemu vpogledu v zasebnost javnih osebnosti, lahko bi rekli, da so bralci v tem primeru predvsem potrošniki« (Košir in Čepič 2004, 37).

Zgornje izhaja iz tega, da se metatekst, ki je reprezentacija prototeksta¹, pojavlja v dveh različnih strukturah: v klasični obliki *vprašanje – odgovor – vprašanje* in v mešani strukturi *opisovanje – povzemanje – citiranje*. Pri tem je prva oblika značilna za kakovostni, elitni tisk, kadar objavlja intervjuje z vplivnimi sogovorci, za popularni/tabloidni tisk pa je značilen intervju, ki je »napisan kot zgodba z opisovanjem spraševalčevih občutij, orisi in opisi sogovorca in njegovih bivanjskih okoliščin, ki razkrivajo intervjuvančevo zasebnost (ne pa osebnosti)« (Košir in Čepič 2004, 37).

Mihail Bahtin je žanre opredelil kot »določene relativno stabilne tematske, kompozicijske in stilistične tipe izjav, ki nastajajo v tipskih situacijah govornega komuniciranja in imajo tipske teme« (Bahtin v Košir 1988, 30).

---

¹ Metabesedilo in prototekst sta vrsti besedil, ki ju je pri intervjuju potrebno ločevati. Njuno definicijo bom podala v podpoglavju Vloga in funkcija intervjujev v tiskanih medijih.

Koširjeva piše, da je »novinarski žanr ime za stalno obliko novinarskega sporočanja, za katero so značilne določene posebnosti« (1988, 26). Dodaja, da so omenjene oblike skupne tako naslovnikom kot avtorjem, kar omogoča lažje medsebojno sporazumevanje in prepoznavo že znanega in posredovanega sveta (Košir 1988, 31). Žanri torej institucionalizirajo niz pričakovanj, pri tem pa gre za proces oblikovanja izjav in njihovega zaključka. Oblikovanje izjav in zaključkov se seveda lahko spreminja, vendar njihova pravila ostajajo neprekoračena in neprekršena (Milosavljevič 2003, 24).

Marko Milosavljevič (2005, 137) ugotavlja, da v slovenskem časopisnem novinarstvu določene lastnosti besedila opredeljujejo žanr intervju. Tako je na primer prva značilnost jasna vizualna ločnica med novinarjevimi vprašanji in intervjuvančevimi odgovori; vprašanja so praviloma natisnjena v drugačni obliki kot odgovori, kar bralcu omogoča jasno prepoznavo tega, kar je kdo povedal. Vsebinske lastnosti intervjuja pa so popolnoma drugačne od tistih v anglo-ameriških tiskanih medijih, saj v slovenskem časopisnem novinarstvu ni prisotnih novinarjevih opisov sogovornika, prizorišča, dogajanja, obnašanja, niti ni anekdot ali biografskih podatkov – z izjemo uvodov in občasno uporabljenih opomb v oklepajih, ki jih novinar uporablja izključno za opisovanje res izjemnih podrobnosti oz. zanimivosti. Na tem mestu velja omeniti še eno pglavitno razliko med intervjuji v slovenskem in anglo-ameriškem tiskanem novinarstvu, na katero opozarja Milosavljevič (prav tam), in sicer opredelitev pojma intervju – tam je namreč najpogosteje opredeljen na osnovi metode, in ne na osnovi žanra oz. oblike, v kateri je upovedan.

Koširjeva opredeljuje klasično shemo intervjuja kot dvodelno, ki »ima praviloma vedno uvod in jedro. /.../ V uvodu mora biti pojasnjeno, zakaj intervjuvamo določeno osebo /.../ V jedru pa je poročano o pogovoru oz. njegovem poteku« (1988, 82). Koširjeva prav tako opozarja, da žanr intervju ni vse, kar se predstavlja v obliki vprašanje : odgovor, saj »gre za vsebino in način pogovarjanja, ki mora biti za žanr intervju dialoški, se pravi /.../ odprt za drugega, poglobljen, vživljajoč se« (prav tam). Takšen dialog Koširjeva (1975, 21) imenuje »empatičen dialog«, pri čemer je empatija »proces, pri katerem se projiciramo v notranja stanja ali osebnost drugih ljudi, da bi vnaprej uganili njihova vedenja« (Vreg v Košir 1975, 22).

Že zgoraj sem povzela opredelitev informativne in interpretativne novinarske zvrsti, znotraj katerih obstajajo različne vrste. Znotraj interpretativne zvrsti obstajajo

komentatorska, člankarska in portretna vrsta, znotraj informativne pa vestičarska, poročevalska, reportažna in pogovorna (Košir 1988, 63–65), ki jo Koširjeva definira kot »vrsto novinarskega sporočanja informativne zvrsti, ki sporoča o po novinarju proizvedenem pogovoru z javnosti zanimivo osebnostjo ali o aktualni tematiki tako, da odgovarja na naslovnikova vprašanja, ki so spodbujena s praviloma vnaprejšnjim vedenjem o udeležencih ali o temi pogovora« (Košir 1988, 82). Milosavljevič (2005, 140) dodaja, da kljub temu da so v intervjuju prisotna tudi stališča in mnenja, ta v večji meri izraža intervjuvanec, in ne avtor prispevka.

Prav tako (prav tam) opozarja, da intervju sicer temelji na pogovoru, »vendar ga ne smemo enačiti s pogovorom, saj je pogovor osnova vseh žanrov znotraj pogovorne vrste. Utemeljenost besedila na pogovoru je premalo, da bi ga opredelili kot intervju – in obratno: pogovor je nujen, ne pa zadosten pogoj, da novinarsko besedilo prepoznamo kot intervju«. Opozarja, da je tovrstno enačenje zlasti neprimerno za časopisni intervju.

Ljiljana Marković v *Leksikonu novinarstva* (1979, 96–97) intervju definira kot pogovor novinarja z znano osebnostjo o pomembni temi z namenom objave. Osnovni cilj intervjuja je, da sporoči neko aktualno dejstvo in poudari njegov družbeni značaj. Glavna funkcija intervjuja je torej dvojna: da sporoči nekaj novega in da to, kar sporoči, pove na način, kot to dojema/razume intervjuvanec. Vprašanja morajo torej biti postavljena spretno – tako, da izzovejo prave odgovore.

Za Susan Dunne (1995, 3) je osnova vseh intervjujev spraševanje določene osebe ali več oseb po informacijah in mnenju na strukturiran način, pri čemer se odgovori posnamejo/beležijo z namenom, da so objavljeni v določeni publikaciji. Večinoma so intervjuji vljudna srečanja med intervjuvancem strokovnjakom in intervjuvarjem učencem – izjema so zgolj intervjuji v preiskovalnem novinarstvu, kjer intervjuvanec lahko odgovarja pod pritiskom. Dunneova (1995, 5) intervjuvance deli na dve kategoriji: intervjuvanci največje pomembnosti, ki so na nek način posebni, mednje pa sodijo slavni, bogati, razvpiti, talentirani in tudi navadni ljudje v nenavadnih situacijah in intervjuvanci strokovnjaki oz. tisti, ki imajo informacije (uradniki, agenti, priče).

Michael Schumacher (1993, 2) pravi, da intervjuji ljudem podajajo stvarnost. Prek intervjujev si namreč izmenjujemo informacije, poslušamo mnenja, anekdote in izvemo marsikaj novega o človekovem značaju – o vsem, kar s(m)o zmožni podati bralcem. V vsakem pogledu pa so intervjuji literarni kanali.

Moderni intervju pa je po Bondu »sestavljen iz osebnega stika med dvema človekoma: poročevalcem in intervjuvancem. Združuje poročevalčeve vtise in opise z osebnimi komentarji intervjuvanca kot odgovori na zastavljena vprašanja« (Bond v Milosavljevič 2005, 141). Bond opozarja, da gre za široko opredelitev, »a je ta hkrati pomanjkljiva, kajti poročevalski vtisi in opisi niso nujno sestavni del intervjuja« (Milosavljevič 2005, 141).

Huesca in Dervinova (1996) intervju označita kot eno od najbolj običajnih novinarskih praks, ki združujejo javnost in novinarje. Gre za specializiran pristop k metodi zbiranja informacij prek strukturiranega pogovora. Intervju namreč ne obstaja v izolaciji, pač pa v razmerju/povezavi z raziskavo, ki se ukvarja s človeško interakcijo. Povedano drugače: intervjuvanje se širše pojmuje kot zbirko tehnik, ki ustrezajo specifičnim situacijam in fazam v interakciji. Uspešno izvedeno intervjuvanje je potemtakem odvisno od ujemanja tehnike in situacije. Na najbolj abstraktni stopnji pa je intervju opisan kot dinamično, dialoško srečanje ter proces, ki je kontekstualno omejen in zahteva upoštevanje moralno-etičnih vrednot.

Jenny McKay piše, da intervju novinarju pomeni dvoje: pogovor, ki ga z nekom opravi, in besedilo, ki ga iz njega oblikuje. Krajši pogovori se uporabljajo za pridobivanje izjav, za pridobivanje večjega števila informacij oz. za bolj poglobljen vidik dogodkov pa je pogovor, ki se opravi osebno, lahko tudi prek telefona, seveda daljši. Intervjuva se z namenom, da se bralcem pokaže osebnost nekega zvezdnika ali (redkeje) navadnega človeka. Vendar ima intervju tudi lastnosti, ki ne govorijo v prid temu, da gre za pogovor, saj lahko ta preskakuje med temami, je sproščen, nejasen, ponavljajoč in v njem udeleženci uživajo; tak intervju si lahko privoščijo le redki (McKay 2000, 96–97). Po drugi strani pa Betsy P. Graham intervju primerja z vznemirljivim pogovorom, pri katerem večinoma govori intervjuvanec in tako »preskakuje iskrice med dvema povezanima dušama, ki ju zanima ista tema« (Graham 1993, 85). Menim, da sta zgoraj omenjeni avtorici postavili teoriji, s katerima lahko najboljše opredelimo športni intervju, sicer pa lahko sklenem, da se »vse definicije intervjuja ujemajo v tem, da je intervju 'pogovor med osebama/osebami za javnost'« (Korošec 1998, 245).

2.3 VLOGA INTERVJUJEV

Leksikon novinarstva (Marković 1979, 96) o vlogi intervjuja pravi, da je ta dvojna, in sicer da intervju nekaj novega sporoči ter da sporočeno pove na način, kot to intervjuvanec sam razume. Vloga intervjuja se lahko prepoznata tudi po definiciji intervjuja različnih avtorjev. Tako Drago Bajt (1993, 111) pravi, da intervju predstavi osebo in javnost seznaniti o pomembnih dejstvih, ki se tičejo te osebe/njenega dela, pri čemer pa moramo pridobiti informacije o bistvenih zadevah družbe in njenih članov – v nasprotnem primeru intervju namreč ni sploh ni potreben. Susan Dunne (1995, 3) piše, da gre pri intervjuju za spraševanje določene osebe po informacijah in mnenjih, Jenny McKay (2000, 96) pa meni, da je namen intervjuja pokazati osebnost nekega zvezdnika oz. bralca seznaniti s slavno, lahko tudi neslavno, osebnostjo. Michael Schumacher (1993, 2) dodaja, da prek intervjujev izvemo marsikaj novega o človekovem značaju.

Tanja Jereb (2009, 17) je iz naštetega povzela, da »je glavna funkcija intervjuja bralca seznaniti z neko osebo oz. osebnostjo, ki je za javnost zanimiva bodisi sama po sebi bodisi zaradi svojega življenja, dela ali (strokovnega) znanja o neki temi«.

2.4 VRSTE INTERVJUJEV

Markovičeva (1979, 96–97) opozarja, da je poleg izbora samih vprašanja za dober intervju potrebno upoštevati še dvoje stvari: izbor teme pogovora in izbor sogovornika/osebnosti. Če vzamemo v obzir še način izdelave intervjuja, delimo intervjuje na:

- Klasični intervju, ki ga sestavljajo vprašanja, odgovori in krajši uvodni del. Uporablja se, ko intervjuvamo pomembne osebnosti.
- Kombinirani intervju, ki je mešanica med intervjujem portretom, tj. hibridom med intervjujem in portretom, kombinacija biografske skice osebnosti, karakterizacije zunanosti in pripovednih elementov, ter intervjujem reportažo, kjer sta zajeta ambient/okolje in značaj intervjuvanca. V intervjuju je bistvenega pomena osebnost, ki je téma že sama po sebi, novinar pa jo

portretira, riše, slika njen značaj, njen svet in njene ideje. Poteka lahko prek pogovora ali opisa njenih značilnosti ali poudarjanja načinov reagiranja na določene zunanje situacije ali v odnosih z drugimi ljudmi. Gre za vrsto intervjuja, ki jo običajno uporabljajo reporterji – intervju je zanje sredstvo, s katerim naredijo portret. Obstaja pa še en način slikanja osebnosti: novinar osebe ne opisuje, ampak postavlja takšna vprašanja, ki izzovejo odgovore, ki so za to osebnost tipični.

- Improvizirani intervju, ki je improviziran samo po toku dialoga oz. pogovora, v osnovi pa gre za zelo naštudiran intervju.

Koširjeva (1988, 82) piše, da intervju naslovnika torej informira o empatičnem dialogu med spraševalcem (intervjuvarjem/novinarjem) in vprašanim (intervjuvanec). Prav tako navaja sledeča merila razvrščanja intervjujev (v Milosavljevič 2005, 144):

- po predmetu: politični, kulturni, gospodarski, socialni, športni, vsakdanjiški;
- po obliki: enostavni, kombinirani;
- po značaju: novičarski, osebni, mnenjski;
- po načinu vodenja: ustni, pisni, telefonski (lahko dodam, da tudi prek elektronske pošte)
- po pripravi nanj; pripravljeni, improvizirani;
- po namenu: informativni, poučni, zabavni;
- po številu intervjuvancev: posamični, skupinski.

V osnovi pa Koširjeva (1988, 82) intervjuje vsebinsko deli na tri vrste: osebne ali biografske, tematske in mešane. Osebni intervjuji imajo v središč pozornosti zanimivo osebnost, njeno življenje in delo. V ospredju je vprašanje, KDO govori. Pri tematskih intervjujih gre za osvetlitev in poglobitev neke javnosti relevantne tematike, pri čemer mora biti sogovornik kompetenten za izjavo. Pomembno je, KAJ oz. O ČEM sogovornik govori. Seveda se obe temi lahko mešata – v tem primeru gre za mešani intervju. Omenjeni vrsti ločujemo tako, da iščemo prevladujočo funkcijo – »da si pri iskanju žanrovske pogovarjalske značilnosti pomagamo z iskanjem dominante« (Košir v Milosavljevič 2005, 144). Iz tega sledi, da so tematska vprašanja lahko prisotna tudi v osebnostnih intervjujih, in obratno, a morajo prevladovati po številčnosti in teži.

Osebnostni intervju je zatorej tudi značajska, saj prek njega novinar naslovnikom razkriva ali vsaj poskuša razkriti sogovornikovo razmišljanje ter motive in odzive na nekatere situacije ali izjave, ki razkrivajo njegov temperament. V biografskih intervjujih tako ne nastopajo znanstveniki, pač pa ljudje, katerih bistvo je v njihovi osebi – tj. njihovi ustvarjalnosti, filozofiji oz. svetovnem nazoru (Milosavljevič 2005, 145).

Melvin Mencher je intervjuje razdelil na »osebnostne, ki se osredotočajo na življenje in delo določene osebnosti, in poizvedovalne, ki jih novinar opravi z namenom, da bi pridobil dodatne informacije za svoj članek« (v Šuen 1994, 51).

Huesca in Dervinova (1996) omenjata razlikovanje med dvema tipoma intervjujev: prvi so intervjuji, ki temeljijo na dejstvih in so visoko strukturirani, zato se tudi skladajo s trdimi novicami (angleško *hard news*), npr. poročanje o požarih, umorih in podobnih udarnih dogodkih. Druga vrsta intervjujev pa temelji na mnenju in ima odprt konec – zato so ti intervjuji skladni z mehкими novicami (angleško *soft news*), kot so profiliranje osebnosti in »feature« (slovensko *novinarska zgodba*) (Huesca in Dervin, 1996). Njuna delitev torej razlikuje intervjuje po vsebini.

2.5 BESEDILNOST VPRAŠANJA V INTERVJUJSKEM NAGOVORU (T. KOROŠEC)

Korošec (1998, 245) piše, da jezikovna stran intervjuja temelji na dvogovoru, torej jezikovni (in nejezikovni) dejavnosti praviloma dveh oseb. Ta se uresničuje v besedilu dvogovora, ki ga tvorita oba udeleženca te dejavnosti. Dodaja, da ima besedilo intervjuja dve uresničitvi, in sicer pogovor kot dogodek, kjer poteka sporočanje z govorjenim besedilom, ter usmerjanje tega pogovora k naslovnikom. Pri tem poudarja, da to besedilo v časopisnem intervjuju z upoštevanjem pravil pretvorbe med govornim in pisnim prenosnikom dobi obliko zapisa.

Dodaja (1998, 251), da ker je dvogovor prvinska oblika človekove dejavnosti, je za njegovo proučevanje potrebno izhajati iz obstoja dveh oseb, med katerima posreduje sporočilo, ki izhaja od ene osebe (govorec) in gre k drugi osebi (naslovník).

Korošec se sicer ne strinja s poimenovanjem osnovnih tvornih prvin dvogovornega besedila z izrazoma *vprašanje* in *odgovor*. Pravi, da težav sicer ne vidi pri izrazu *odgovor*, temveč pri *vprašanju*. Tisto, čemur pravimo spodbuda, zajema več kot le vprašanje (tudi npr. prošnje, trditve, predloge), če pa to res so po smislu vprašanja, pa ni nujno, da so po obliki vprašalne povedi. Zato predlaga izraz *nagovor*, ki zajema tudi vprašalne povedi brez vprašanja in nevprašalne povedi s pomenom vprašanja. Nagovor (prav tako pa tudi odgovor) vsebuje empatičnost, obrnjenost »k drugemu« in »za druge« (s tem nagovor loči intervjujski dvogovor od ostalih vrst pogovorov). Nagovor in odgovor torej skupaj tvorita osnovno enoto dvogovora, dvogovorno sekvenco. Loči tudi deset vrst nagovorov, in sicer vprašalni nagovor, vprašalno-pripovedni nagovor, nagovorno trditev, enodelni nagovor, velelni nagovor, nagovorni poseg, nagovorni privzem, nagovorno ponovitev in nagovorni izpust (Korošec 1998, 257–258).

V diplomski nalogi bom uporabljala termin vprašanje. V transkriptih besedil so vprašanja jasno ločena od odgovorov in niso analizirana po Koroščevih skupinah.

2.6 PROTOTEKST : METATEKST

Intervju je dogodek, o katerem novinar občinstvu ne poroča neposredno, temveč šele kasneje. Koširjeva pri tem uporablja termina **prototekst** in **metabesedilo**, ki ju analiziramo v empiričnem delu diplomske naloge. »Prototekst je pogovor med vpraševalcem in odgovarjalcem (novinarjem in sogovornikom), metabesedilo pa za objavo prirejen in objavljen prispevek, v katerem 'nastopata' intervjuirajoči in intervjuvanec« (Košir v Milosavljevič 2005, 140). Vodilna funkcija pogovora je predstavitvena, saj (za javnost) ustvari predstavo teme in/ali sogovorčeve osebnosti. »Primarni pogovor, še bolj pa metabesedilo ustvarja podobo intervjuvanca, ki je zdaj viden, razviden, zato vreden pozornosti v javnosti, saj ima možnost, se pravi moč, da (sme) pove(dati). Zaradi predstavitvene možnosti naj bi žanr intervju opisoval tudi okoliščine prototeksta – z besedami in s fotografijami, ki sogovornika kažejo v značilni mimiki in gestiki« (Košir in Čepič 2004, 36).

Ko govorimo o žanru intervju, kakršen se pojavlja v slovenskem časopisnem novinarstvu, torej ni mogoče govoriti o dialogu med vpraševalcem in odgovarjalcem,

temveč o dialogu, ki se je zgodil že prej. Zato pri pretvorbi dialoga v tiskano besedilo prihaja do sprememb, ki prispevku jemljejo avtentičnost. Novinarji se srečujejo z vprašanjem, kolikšne spremembe so mogoče pri prenosu prototeksta v metatekst, da novinarski prispevek ne izgubi na verodostojnosti in avtentičnosti (Milosavljevič 2005, 140). Pri tem naj bi se novinar držal načela minimalnega spreminjanja pomena in določene svobode pri urejanju besed ter popravljanju slovnice. Melita Poler (1997, 158–159) pravi: »Novinar naj sprejme kot temeljno dolžnost točnost (ki jo v primeru intervjuja zagotavlja dobessedno navajanje povedanega), virove slovnične in pravopisne napake ter nepravilno ali nerodno izražanje pa lahko – če v konkretnem primeru presodi, da je to etično ustrezno – popravi in tudi izpusti nespodobne izraze, ki so neskladni z etiko množičnega občila« (prav tam).

3 ŠPORTNO NOVINARSTVO

Boyle (2006) ugotavlja, da športno novinarstvo ostaja svojevrstno protislovje: tradicionalno se nanj gleda kot na manj resno novinarstvo, čeprav je v resnici precejšnjega komercialnega pomena, predvsem za popularni in množični tisk.

Športno novinarstvo je torej pomemben del tiskanih medijev, ki pa v strokovni literaturi nima statusa ene izmed prestižnejših novinarskih disciplin. Kot ugotavlja Rowe (v Doupona Topič 2010, 36), se mu pogosto pripisuje podoba »otročkega oddelka tiskanih medijev, v katerem je življenje udobno, novinarstvo površno, novice pa »mehke«.

V nasprotju z večino strokovne literature Tomo Korošec (2005, 261) ugotavlja, da morajo poleg teoretičnih komunikoloških in poročevalskoveščinskih znanj biti športni novinarji usposobljeni tudi za razumevanje in interpretiranje posameznih športnih disciplin ter iger, za njihovo zgodovino in performance, ki jih ugotavlja veda o športu, itd. Delo športnih novinarjev je torej navsezadnje naporno in zahtevno.

Korošec (2005, 259–261) prav tako ugotavlja, da je športno poročevalstvo tematsko in sporočanje specializirana novinarska dejavnost, ki ima sicer s splošnim poročevalstvom več skupnih točk, zaznamuje pa ga tudi značilnost, ki je v tem, da zajema tri medsebojno prepletajoče se sestavine, na splošno pojmovane kot šport (športna dejavnost širokega kroga ljudi, športne igre in športna tekmovanja ter veda, teorija, nanašajoča se na prvi dve sestavini). To prepletanje, ki je sicer značilno za vse množične športe in igre, je v sferi športa tako na stvarni in predmetni kot tudi sporočanjejski ravni. Mnogi ljudje se namreč tudi sami ukvarjajo z različnimi športi, se o njih pogovarjajo in prebirajo strokovno literaturo, se na njih torej spoznajo. Ob spremljanju športnih dogodkov prek medijev so tako glede védenja o predmetnosti veliko bolj specializirani kakor glede védenj o gospodarstvu, kulturi ali politiki, na sporočanjejski ravni pa so odjemalci športnoporočevalske dejavnosti in s tem nepoklicni poznavalci pravil posameznih tekmovalnih iger ter uporabniki knjižnega in neknjižnega (žargonskega, pogosto tujejezičnega) izrazja. In prav to prepletanje dela športno poročevalstvo in športni jezik nekaj posebnega.

Boyle (2006, 79) opaza tudi velik vpliv, ki ga ima vedno večja komercializacija športa in njegova tesna povezanost z medijskimi korporacijami na športno novinarstvo. Športno novinarstvo je spremenil predvsem tehnološki napredek, ki omogoča, da smo prek radia in televizije vseskozi prisotni na športnih prizoriščih. Zaradi neposrednih prenosov športnih prireditev in s prilagajanjem na novo nastalo situacijo je največjo spremembo doživelo tiskano športno novinarstvo.

Športni novinar škotskega Daily Mirrorja Stewart Weir (v Boyle 2006, 79) ugotavlja, da je »največja sprememba, ki jo je športno novinarstvo doživelo v zadnjih letih, iznajdba načina, s katerim časopis konkurira radiu in televiziji. Odgovor smo našli v senzacionalizmu in dodajanju zgodbam, ki sta jih že povedali televizija ali radio«. Torej »tiskano športno novinarstvo preprosto posreduje že posredovano dogajanje« (Barnes v Boyle 2006, 82), a kljub temu športni navdušenci pogosto posežejo po tiskanih medijih, da bi dobili obširnejšo analizo in komentarje, ki spremljajo velike zgodbe (Boyle 2006, 84).

Za športno novinarstvo je značilno tudi to, da je še vedno domena moških, čeprav tudi na tem področju prihaja do sprememb – nekateri uredniki namreč menijo, da bodo športne novinarke pripomogle k popularnosti spremljanja športnih dogodkov med žensko populacijo. Spet drugi pa verjamejo v drugačen pristop žensk pri opravljanju novinarskega dela, saj menijo, da ženskim novinarkam sogovorniki povedo več, kot bi povedali njihovim moškim kolegom. Število športnih novinark je vsekakor v porastu, a so njihova področja rezervirana predvsem za športe, kot so gimnastika, umetnostno drsanje in rekreacija, pojavljajo pa se tudi kot voditeljice informativnih in kontaktnih oddaj (Pirc 2005, 224).

3.1 ŠPORTNO NOVINARSTVO IN TRADICIJA TISKANIH MEDIJEV

Športno novinarstvo je bilo že od nekdaj povezano s tiskanimi mediji. Boyle (2006, 32) piše, da so bili tiskani mediji močno vpleteni v tvorbo športnih zvezdnikov in zapletenih odnosov med športniki, agenti, promotorji ter novinarji, kar je močno vplivalo na prakso sodobnega športnega novinarstva. Pomembnosti športnega novinarstva se je zavedal tudi Joseph Pulitzer, ki je po nakupu New York Herald v 80. letih 19. stol. ustanovil

sploh prvo športno redakcijo v zgodovini tiskanih medijev. Pulitzer je v športnem novinarstvu namreč videl ideal »novega« novinarstva (angleško *new journalism*), z gotovo tržno privlačnostjo in »human interest« žariščem (human interest zgodbe zasedajo teme zasebne sfere posameznikovega življenja). Kasneje so se tržne vrednosti športnega novinarstva začeli zavedati tudi drugi uredniki: »Kot del razvedrilne funkcije dnevnikov z visoko naklado se je šport tako okoristil kot tudi prispeval k časopisni revoluciji ere /konec 19. stol., op. M. M./; poročanje o športu je privabilo bralce, ki so po dnevnih časopisih posegali, da bi zadovoljili svojo naraščajočo potrebo po vedno več in več športa« (Oriard v Boyle 2006, 35). Boyle (prav tam) v nadaljevanju povzema, da so dnevni časopisi hitro ugotovili, da je športni dogodek, četudi ključnega pomena, le del užitka, ki jo je ponujala ta specifična kultura. Napeljevanje k dogodkom je lahko trajalo tedne, tudi mesece in tako polnilo ogromne količine časopisne vsebine ter hkrati zrcalilo in ustvarjalo jezik in kulturo športa med športnimi navdušenci/bralci.

Kako pa je s strukturo novinarskih žanrov v sodobnih tiskanih medijih? Mojca Doupona Topič (2010, 38) piše, da so športne strani tako v Sloveniji kot tudi po svetu zelo nehomogene, »saj objavljajo zelo različne novinarske vrste, od kratkih vesti do zelo pomembnih dogodkov, ki se jim posveti tudi temu primerno veliko prostora«. Prav tako ugotavlja, da niti v slovenski niti v tuji literaturi ni zaslediti specializiranega članka (ali knjige), ki bi se ukvarjal z uporabo novinarskih žanrov pri poročanju o športu (2010, 50). Avtorica se je v svoji raziskavi lotila raziskovanja objektivnosti v športnem novinarstvu na primeru poročanja o košarkarskem klubu Union Olimpija. Ugotavlja, da je v analiziranih slovenskih tiskanih medijih Delo, Dnevnik, Ekipa in Indirekt najmanj prisoten prav nam najzanimivejši žanr, intervju, in sicer z le 5 % (Doupona Topič 2010, 76).

3.2 ŠPORTNI JEZIK

Splošno prepričanje je, da je jezik športnih novinarjev še posebej malomaren in zanemarjen del slovenskega jezika. Gradišnik (1986, 66–86) je sicer že pred leti zapisal, da jezik, ki ga pišejo/govorijo športni poročevalci, v splošnem ni nič slabši od jezika drugih poročevalcev. Kadar se v njem pojavljajo napake, so po večini enake kot pri

drugih. Ugotavlja, da je športno področje celo manj izpostavljeno poglavitni nevarnosti izražanja, ki se nanaša na abstraktnost in pisca hitro zapelje v prazno besedovanje, v površno, nenatančno izražanje, polno ohlapnih, neopredeljenih izrazov itd.

Da govoriti ali pisati o športu ne zahteva zgolj poznavanja strokovnih izrazov, kar je le del jezikovnega znanja, ter da je potrebno poznati tudi splošne zakonitosti in pravila svojega jezika, ugotavlja tudi Nika Kladnik (2007, 19). Je pa hkrati šport tudi področje, ki svoje izrazje pogosto tvori ob stiku s tujejezičnimi poimenovanji za dejavnosti in predmete. In če ne moremo najti ustreznega domačega izraza, se pogosto zgodi, da uporabimo tujega.

3.2.1 AVTOMATIZACIJA IN AKTUALIZACIJA

Ob branju poročevalskih besedil zasledimo različna jezikovna sredstva, ki jih tvorec v besedilo postavi z določenim pomenom. Z nekaterimi besedili želi naslovnike le informirati o aktualnem dogajanju, z drugimi želi to dogajanje ovrednotiti, komentirati in ga s tem približati naslovniku. Z delovanjem in prilagajanjem jezikovnih sredstev posebni funkciji poročevalstva se ukvarja stilistika poročevalstva. Korošec (1998, 6) stilistiko poročevalstva vidi kot del jezikovne stilistike, ki skuša ugotoviti kako deluje knjižni jezik, »ko mu je naloženo opravljati vlogo v poročevalstvu«.

Korošec (2005, 263) piše, da »stilistika poročevalstva operira z dvema vrstama stilne zaznamovanosti v besedilih, avtomatizacijo in aktualizacijo«, ki določata žanrske in vrstne značilnosti novinarskih besedil.

Avtomatizme definira (prav tam) kot ustaljena jezikovna sredstva, ki so narejena za večkratno rabo in so zaznamovana prav v tem smislu kot ustaljena. Aktualizacija pa je nova, nenavadna raba jezikovnih sredstev, s katero avtor doseže poseben učinek, posamezni pojavi se imenujejo avtomatizmi.

3.2.1.1 AVTOMATIZACIJA

»Avtomatizacija je ustaljevanje posameznih jezikovnih sredstev, da postanejo za opravljanje določene naloge običajne in se utrdijo v konvenciji med tvorci in naslovniki« (Korošec 1998, 15) .

Kar nastane z avtomatizacijo, imenujemo avtomatizem. Avtomatizem je ustaljeno jezikovno sredstvo, narejeno za rabo več kot enkrat, in je zaznamovano prav v tem smislu kot ustaljeno. Če ga prenesemo v besedilo drugega žanra ali v naslov, se lahko aktualizira in postane aktualizem (Korošec 2005, 63).

Med avtomatizme, ki so lahko stavčni in nestavčni, uvrščamo klišejske izraze za sklicevanje na druge vire (*Iz dobro obveščениh virov smo izvedeli, Po poročanju Slovenske tiskovne agencije...*), pomagala, ki nas orientirajo po časopisu (*Podrobneje na strani, Več o tem na strani...*), in nekatere obrazce vesti in naznanil (*Sporočamo žalostno vest...*) (Korošec 1998, 16–17).

3.2.1.2 AKTUALIZACIJA

»Aktualizacija pomeni novo, svežo, posebno, nenavadno uporabo jezikovnih sredstev za doseg posebnega učinka« (Korošec 1998, 15).

Z aktualizacijo se avtor odmakne od neposredne označbe predmeta govora, tako da z njo tvorec dejansko posega v spoznano in na novo poimenovano resničnost. Aktualizacija je torej kot avtorjevo sredstvo, s katerim išče pot k naslovniku, skuša navezati stik z njegovim izkustvenim svetom z namenom sprožiti njegovo razumsko in čustveno dejavnost. Lahko bi rekli, da je razmerje avtomatizacija – aktualizacija enako kot polarizacijsko razmerje kot navzočnost – nenavzočnost tvorca v besedilu in vključenost – nevključenost naslovnika. Pri avtomatizaciji avtor besedila ni navzoč, medtem ko se pri aktualizaciji v besedilo vključi. Poleg tega avtomatizacija naslovnika ne vključi v besedilo, aktualizacija pa ga skuša na vsak način vključiti, zato stik z njim išče z uporabo jezikovnih sredstev (Korošec 1998, 17).

3.2.2 TERMINI IN ŽARGONIZMI

Šport ne vključuje samo tekmovanj profesionalnih športnikov, ampak tudi dejavnost množice, ki se s športom ukvarja rekreativno, in vedo, ki šport obravnava.

Ko govorimo o strokovni vedi in njenem jeziku, moramo vedno upoštevati posebno besedje oz. strokovno izrazje (termine) stroke. Termini nastopajo v specializirani znanstveno-strokovni publicistiki, ob kateri se z vsakdanjo delovno prakso razvija posebno neknjižno besedje oz. žargonizmi. Slednji so kot neknjižne besede v besedilih knjižnega jezika lahko le stilemi, v strokovnih besedilih pa delujejo kot motnja (Korošec 2005, 259–260).

Strokovni jezik je zbir »vseh oblik specializiranega izražanja, tipičnega za stroke, znanosti, vede, področja in dejavnosti, ki vključujejo posebno znanje in kjer je mogoče razlikovati med laiki in strokovnjaki« (Vintar 2008: 14). Vsaka stroke ima posebno besedje, ki poimenuje njene specializirane vsebine – terminologijo.

Toporišič (2000, 26) navaja, da je »žargon interesna govornica strokovne zvrsti, ki se kaže v rabi neuradnega, zato pa bolj živega in za delovne pogoje bolj praktičnega, sicer pa enoumnega izrazja«, žargonizmi pa so tvorne sestavine te interesne skupine. Tudi Silva Trdina (1975, 9) žargon definira kot poseben način govora posameznih družbenih plasti in opozarja, da služi le vsakdanjim pogovornim potrebam neizšolanih ljudi ali nekega sloja, medtem ko ni primeren za uradno poslovanje in znanstvene spise. Pri tem omenja dijaški, uradniški, rudarski in športni žargon. Toporišič (2000, 129) prav tako govori o športnem žargonu, in sicer navaja naslednje športne žargonizme: »dolgoprogaš« (tekač na dolge proge), »kopjaš« (metalec kopja), »džon« (visoko dvignjena noga pri nogometu), »kopačke« (nogometni čevlji), »driblar« (igralec nogometa, ki rad preigrava).

Ker se bom v praktičnem delu diplomske naloge ukvarjala le z intervjuji, predvidevam, da bodo žargonizmi, ki jih bom našla v njih, stilemi. Stilemi so »vsa jezikovna sredstva, ki iz nevtralnega sobesedila izstopajo s svojo opaznostjo, v svojem 'naravnem' okolju pa ne bi bila opazna« (Korošec 2005, 264). To pomeni, da je neka narečna beseda v narečnem govoru popolnoma neopazna, medtem ko s prenosom v knjižno sobesedilo postane stilem. Podobno je z besedami, značilnimi za govor športnikov (npr.

Toporišičeva žargonizma *kopačke* in *džon*), ki so v športni govorici povsem normalne, s prenosom v knjižno sobesedilo pa postanejo, če jih ne prepoznamo kot napake in če tvorec z njimi doseže namen – aktualizira sporočilo, stilemi. Enako velja za pogovorne besede, slengizme, citatne besede, neologizme, arhaizme, historizme, hapakse, pa tudi za trope in stavčne figure, torej aktualizme vseh vrst.

4 JEZIKOVNA ZVRSTNOST (J. TOPORIŠIČ)

Najbolj razširjena členitev slovenskega jezika glede na različne položaje, v katerih se uresničuje, je Toporišičeva delitev na socialne zvrsti (1976 in nadaljnje izdaje Slovenske slovnice). Toporišič v okviru socialnih zvrsti predvideva dvojnost knjižnega in neknjižnega jezika, znotraj njiju pa zborni knjižni jezik in splošni pogovorni jezik kot del knjižnega, pokrajinski pogovorni in narečja pa kot del neknjižnega jezika (2000). V nadaljevanju po tem avtorju na kratko povzemamo tudi značilnosti pisnega in govornega prenosnika (Toporišič 2000, 32–34).

4.1 SOCIALNE ZVRSTI

4.1.1 KNJIŽNI JEZIK KOT PREDVSEM ZAPISANI JEZIK

Po Toporišiču (2008, 225) so nosilci knjižnega zbornega jezika predvsem pisci strokovnih, znanstvenih, umetnostnih in publicističnih besedil. Toporišič ugotavlja, da se »zborni jezik torej predvsem oz. najprej piše« (2008, 229), zorno obliko knjižnega jezika pa v govoru uporabljamo, predvsem kadar nagovarjamo javni zbor naslovnikov, »še posebej, če so izobrazbeno, narečno ali socialno neenaki« (2008, 230). Zborna zvrst knjižnega jezika je natančno opisana in predpisana v slovnici ter slovarju knjižnega jezika: ima ustaljeno pravorečje, pravopis in stilistiko.

4.1.2 NEKNJIŽNI POGOVORNI JEZIK

Neknjižni pogovorni jezik nastane, kadar se knjižni jezik in vsakdanja govorica ljudi v veliki meri razlikujeta. »To ni ne zborni jezik ne zemljepisno narečje, čeprav je po svoje odvisen od obeh« (Toporišič 2008, 226). Toporišič razlaga, da iz knjižnega jezika v glavnem ohranja sklanjatev in spregatev, tvorbo besed, veznike in glasove, medtem ko iz narečja prevzema izgovorni način glasov ter stavkov, nekatere oblike, posebno

vezavo besed in precej izrazov, ki jih knjižni jezik zametuje. Pišemo ga kot knjižni jezik, le da ne zapisujemo spuščениh samoglasnikov. Od knjižnega jezika se razlikuje po skladnji in besedju (2008, 238–240).

4.2 PRENOSNIK

4.2.1 GOVORNI PRENOSNIK

Toporišič (2000, 32) opozarja, da obstaja več vrst govorenega jezika, pri čemer je najvažnejša razlika, »ali je govorno besedilo slušna uresničitev (ali celo kar slušni posnetek) ali pa je neposredna izvorna slušna ubeseditev dane predmetnosti«. Nadaljuje, da je neposredno ubesedovalno (prosto) govorenje najtežje, zato so pojavi kot pretrganost, preskakovanje iz ene skladenjske oblike v drugo, negladkost in druge napake v njem tolerirani. Pri reproduktivnem (besedilno vezanem) govorenju pa morajo zaradi stilno negativnega učinka vse te slabosti odpasti, saj pri njem pričakujemo večjo tekočnost, skladenjsko doslednost in sploh eleganco izvedbe v vsem.

4.1.2 PISNI PRENOSNIK

Toporišič (2000, 33) nadaljuje, da ima zapisana beseda precej drugačne značilnosti kakor govornjena, saj človeku omogoča več časa za razumevanje napisanega. Pri zapisu se ločijo nekateri jezikovni pojavi, ki se pri govoru ne, npr. stroga delitev na povedi. Prav tako se v njem ne pojavljajo fonetične značilnosti, kot to ozki in široki e-ji in o-ji, polglasnik ipd. Opozarja tudi pred dvoumnostjo pisanega jezika: »Pisani jezik je glavna osnova za reprodukcijo govora; ker ni enostavnega razmerja med pisano in govorno besedo, je reprodukcija pisane besede dostikrat otežena, zlasti stavničnointonacijsko pa osiromašena« (Toporišič 2000, 34).

5 PRETVORBA PROTOTEKSTA V METATEKST (M. SCHUMACHER)

Kako torej prototekst čim boljše pretvoriti v metatekst? Nam dosegljiva literatura to tematiko bolj ali manj zanemarlja, še najbolj natančno razdelana navodila so v knjigi Michaela Schumacherja *The writer's complete guide to conducting interviews*.

5.1 TRANSKRIBIRANJE

Schumacher (1993, 157) piše, da ne obstaja pravilen način, kako transkribirati posnetek pogovora, obstaja pa *najboljši* način, tj. dobesedni transkript vsega povedanega, ki vsebuje vse intervjuvančeve besede, vključno z nedokončanimi stavki, nepravilno rabo slovnice, nekoherentnimi mislimi – skratka, celoten pogovor.

A transkripcija celotnega pogovora ni vedno potrebna. Nekateri novinarji za hiter dostop do določenih izjav svoje posnetke indeksirajo po temah pogovora. »Ko pogovor steče, vem, katere izjave bom potreboval in katerih ne,« pravi Gary Provost (v Schumacher 1993, 157). V nadaljevanju še pove, da seveda posluša posnetke in si zabeleži, kje lahko najde izjavo o določeni temi, a da mu je transkribiranje materiala, ki ga takoj ne bo uporabil, preprosto preveč zamudno. S Provostovimi ugotovitvami se strinjam tudi sama, dobesedno transkribiranje celotnega pogovora je zelo zamudno, sploh če si pod časovnim pritiskom, saj lahko transkribiranje polurnega pogovora traja tudi nekaj ur.

5.1.1 PREDNOSTI DOBESEDNEGA TRANSKRIBIRANJA

Nekateri intervjuvarji torej vestno transkribirajo, naj si bo sami ali za to preprosto koga najamejo, spet drugi pač ne. Schumacher (1993, 159) izpostavlja pet osnovnih prednosti intervjuvarjev, ki svoje transkripcije opravljajo sami:

1. proces transkribiranja osveži intervjuvarjev spomin;
2. videti intervjuvančeve besede na papirju lahko intervjuvarju da dejansko drug pogled na celoten pogovor ali celo drug zorni kot za njegov intervju;
3. poglobljena analiza dobesednega prepisa pogovora lahko intervjuvarju pokaže, kjer so luknje v njegovem intervjuju in kje so pomembna dodatna vprašanja;
4. celotna transkripcija je natančna, s čimer zagotavlja najboljšo možnost citiranja intervjuvanca v kontekstu pogovora;
5. pri kritičnem proučevanju transkriptov lahko intervjuvar izboljša svoje intervjuvarske veščine.

S Schumacherjevimi napotki se v celoti strinjam, a kaj, ko je v veliki večini primerov takšno delovanje zaradi časovnega pritiska možno samo v teoriji, ne pa tudi praksi.

5.1.2 OBDELAVA TRANSKRIPTA

Schumacher (1993, 160) piše, da se je pri obdelavi prototeksta v obliki transkripta potrebno vprašati »Kaj sem dobil iz tega pogovora?« in »Kako bom dobljeno uporabil?«. Pri daljšem pogovoru se namreč lahko zgodi, da teme niso niti koherentno povezane niti si ne sledijo v logičnem zaporedju. Transkript je torej skupek vseh uporabnih in neuporabnih izjav. Namen obdelave transkripta prototeksta je torej ustvariti neke vrste tematsko kazalo, na katero se obračamo, ko sestavljamo besedilo metateksta.

5.2 PREUREDITEV INTERVJUVANČEVIIH BESED

Le redki govorijo slovnično pravilno in svoje misli oblikujejo v koherentne stavke, saj se med pogovorom bolj osredotočamo na to, *o čemer* govorijo, kot pa na to, *kako* to

povedo. Zato bo veliko transkripcij prototeksta izgledalo kot velika zmešnjava nepovezanih misli in nedokončanih stavkov, slabe slovnične rabe, nejasnih stavkov in drugega besedičenja.

Schumacher (1993, 163) opozarja, da bi bila objava golega prototeksta preprosto neodgovorna – intervjuvanci namreč pričakujejo, da bodo prikazani v najboljši možni luči, bralcem pa postane branje nejasnih in slovnično nepravilnih citatov mučno. Dodaja, da naj si intervjuvar »prizadeva doseči naraven potek citata, vključenega v objavljeno besedilo, a nikoli na račun zmanjšanja vrednosti svoje naracije« (prav tam).

Novinar Lawrence Linderman (v Schumacher 1993, 163) pravi, da z urejanjem prototeksta »ne želiš nikomur na jezik polagati besed ali idej ali uporabljati besed, ki jih intervjuvanec ne uporablja sam. Pomembno je, da emocionalna vsebina ali pomen intervjuvančevih izjav ostanejo enaki, toda pri urejanju olepšuješ besede in združuješ določene stvari. Včasih boš odstavke združeval v stavke. Toda sam stvari nikoli ne olepšam do sija, ki ga že nimajo«.

Pri urejanju torej ničesar ne spreminjamo in ne uničujemo spontanosti pogovora. Sestavljanja intervjuja se lotimo enako kot sestave kateregakoli drugega novinarskega besedila – s preurejanjem, zgostitvijo in krajšanjem.

»Urejanje citatov je dvodelni proces: najprej se ukvarjaš z intervjuvančevimi mislimi, nato pa s posameznimi besedami znotraj teh misli,« piše Schumacher (1993, 164). Pri ukvarjanju z mislimi je te potrebno dobro organizirati, saj želi vsak intervjuvar intervjuvančeve izjave podati kot natančne, organizirane in zanimive. Zato je potrebno poslušati vse izjave o določeni temi ter najboljše med temi izluščiti za intervju. Pri tem se lahko daljše misli ali odstavki krajšajo, krajši stavki pa združujejo (prav tam). Obravnavanje besed je po Schumacherju (1993, 166) stvar finese, saj želimo, da so intervjuvančeve izjave v metabesedilu slovnično pravilne, a hkrati lahko besedilo s preveliko popravki postane težko berljivo. Schumacher (1993, 167) zato pri tem svetuje zdravorazumsko odločitev; če so slovnične napake preprosto prehude in lahko intervjuvanca prikažejo kot neinteligentnega ali slaboumnega, jih je seveda potrebno popraviti. Če pa je slovničnih napak malo, bi bile posledice preobsežnega popravljanja lahko motnje ritma in toka besedila, zato se jim je bolje ogniti.

»Intervju ima najbolj svojsko strukturo, saj je edini, ki lahko dela dramaturgijo; montira dele pogovora, v poročilu drugače razvršča vprašanja, kot so bila v resnici zastavljena, zato da zgradi zanimiv dramaturški lok in ustvari videz dialoške napetosti,« piše Manca Košir (1988, 81).

5.3 IZOGIB PREUREJANJU INTERVJUVANČEVIH BESED

Schumacher (1993, 167) piše, da moramo pri preurejanju intervjuvančevih odgovorov jasno ločiti med slabo uporabo slovnice ali besed in pisanim jezikom. »Vsi ljudje ne govorijo enako, zato je ena od nevarnosti procesa preurejanja to, da izpade kot da to počno.« Nadaljuje, da je bogat jezik in izražanje osebnosti žig intervjuvanca, zato naj bi se ognili preurejanju njegovih odgovorov v naslednjih primerih:

- *pomemben pogovorni ali ritmični jezik* (npr. ritmika jezika določenih pokrajin)
- *nenavadno izražanje kot del intervjuvančeve osebnosti*
- *kakršnakoli nenavadna, a zavestno tvorjena izjava* (npr. uporaba stilemov)

Schumacher (1993, 168) seveda priporoča odpravo mašil, medtem ko naj bi ohranitev stalno uporabljenih fraz kot »veste«, »poglejte«, »menim, da« lahko pripomogla k večjemu občutku pravega pogovora, zato jih lahko nekaj ohranimo tudi v metabesedilu.

5.4 INTERVJU: VPRAŠANJE – ODGOVOR

Format klasičnega intervjuja deluje kot neposredna transkripcija prototeksta, a kot ugotavlja Schumacher (1993, 179) je vse prej kot to. Je namreč »kalkulirano, zloženo in odlično izvršeno novinarsko besedilo kot članek, portret ali reportaža. Intervjuvančeve besede so bile skrbno izbrane, urejene in postavljene v logično zaporedje, ki daje intervjuju občutek reda in jasnosti«. Da veliko pozornosti posvečajo organizaciji intervjujskih besedil, pravi urednik Paris Reviewa George Plimpton (v

Schumacher, prav tam), in dodaja, da so vsi njihovi intervjuji sestavljeni tako, da imajo uvod, jedro in zaključek.

Ali ima intervju zaključek ali ne, je sicer vprašljivo; medtem ko nekateri avtorji zaključek zagovarjajo (Schumacher 1993 in Dunne 1995), drugi trdijo, da je shema intervjuja v osnovi dvodelna: sestavljena iz uvoda (ki vsebuje pojasnilo, zakaj intervjujamo prav to osebo) in jedra (poročilo o pogovoru in poteku), zaključka pa navadno ni (Košir 1998, 82).

V besedilu prevladuje nevtralna drža (prav tam). Novinar bi moral težiti k temu, da ohrani čim bolj neokrnjen način izražanja sogovornika, saj gre predvsem za to, da se sliši glas tistega, ki ga predstavljamo, ne pa tistega, ki sprašuje (Malečkar 1997, 7). Kadar se novinar odloči, da se izpostavi, mora biti to na mestih, kjer je pripovedovalec potreben, to pa je v večini primerov le, ko gre za osebna opažanja, predvsem pri osebnostnih intervjujih, ne pa toliko, kadar gre za intervjuje, pri katerih je pomembna informacija, ki jo prinaša (Dunne 1995).

6 ANALIZA PRETVORBE PROTOTEKSTA V METATEKST

V nadaljevanju bom analizirala dva daljša pogovora med intervjuvarko in intervjuvancema ter na podlagi primerjave med transkribiranimi pogovoroma, oddanimi metatekstoma ter objavljenima metatekstoma ugotavljala, kje, kdaj in zakaj je prišlo do jezikovnih sprememb ter ali – in če, kakšen – ima na objavljeni izdelek vpliv tudi tretja oseba.

Pretvorba besedila bo najprej potekala po Schumacherjevih točkah in bo prikazana na nekaj posebej izbranih primerih iz prototekstov in metatekstov. Sledila bo analiza jezikovnih sprememb od besed do obsega povedi (žargonizmi, besedni red, mašila itd.). Prototeksta, oddana metateksta in objavljena metateksta so na voljo v prilogah.

Za analizo sem izbrala intervjuja, ki sem ju opravila z znanima slovenskima nogometasema, aktualnim in občasnim reprezentantom, ki si kruh služita z igranjem v dveh najmočnejših svetovnih ligah. Govorno izhajata iz dveh različnih narečnih skupin: štajerske in primorske. V transkripciji (Priloga A in Priloga Č) sem zapisala tako svoj govor, torej vprašanja intervjuvarke, kot odgovore intervjuvanca. V obeh primerih sem transkribirala le prvih 10 minut sicer nekaj več kot polurnih pogovorov. Besede sem zapisala ortografsko (ne fonetično), vendar tako, kot so bile izgovorjene. V objavljeni intervju nisem vključila neuradnih informacij. Osnovni cilj transkripcije je bila čim bolj pristna predstavitev glasovne podobe govora na čim bolj berljiv način. Zato so izgovorjene besede zapisane v veljavnem slovenskem črkopisu, od pravopisne norme pa zapis odstopa na mestih, kjer je izgovor odstopal od zborne izreke. Ravnala sem se sledečih načelih:

- a) glasov, ki niso bili izgovorjeni, nisem zapisovala, npr. neom, zaj ...
- b) polglasnika nisem zapisala pri enoglasovnih predlogih, tudi če so bili izgovorjeni zložno, s polglasnikom;
- c) podaljšane neleksikalne enote pri iskanju formulacije sem zapisala s tremi črkami, in sicer: eee, eem, mmm ..., oziroma z nizom črk, ki najbolje ustreza dejanski izgovorjavi;

- d) tuja lastna imena sem zapisala tako, kot so bila izgovorjena, vendar z veliko začetnico, npr. Hjuston;
- e) osebne podatke, ki so bili izrečeni v posnetkih, in ne uporabljeni v oddani ali objavljeni verziji metateksta, sem anonimizirala, tako da sem označila samo vrsto podatka (npr. /ime/, /priimek/ ...);
- f) ločil nisem uporabljala, izjema je bil vprašaj pri vprašanjih;
- g) izjave sem začela z malo začetnico;
- h) prekinjene besede sem označila s praznim oklepajem stično za besedo.

Prvi intervju je potekal v živo in v zelo sproščenem vzdušju, saj se z intervjuvancem dobro pozna in se tudi tikava. Drugi intervju je potekal prek telefona, saj intervjuvanec, s katerim se ne pozna dobro, drugače ni bil dosegljiv. Iz obeh pogovorov je razvidno, da so tako intervjuvarka kot intervjuvanca dobri poznavalci tematike. Spremembe, do katerih prihaja med prototekstom in metatekstom po Schumacherjevi shemi, bom predstavila na prvih desetih najdenih primerih v vsakem besedilu.

6.1 TRANSKRIBIRANJE

Čeprav Schumacher v teoriji priporoča transkripcijo vsega pogovora, sama tega ne izvajam. To ima predvsem praktičen razlog – časovni pritisk. Že popisovanje desetih minut pogovora z enim intervjuvancem mi je zaradi previjanja posnetka naprej in nazaj in preverjanja, ali je stavek res dobro prepisan, vzelo skoraj dobri dve uri. Ko daljši intervju opraviš le nekaj ur pred rokom za oddajo, preprosto ni časa za transkripcijo več kot polurnega pogovora, njegov pregled ipd. Ker sem se na intervjuja pripravila vnaprej, sem si zapisala oporne točke in najpomembnejša vprašanja, zato sem tudi vedela, kje na posnetku se določena tematika nahajala. Tako sem lahko kljub podvprašanjem in občasnim preskokom med pogovoroma brez težav našla želeni odgovor. Tudi že med samim pogovorom sem vedela, katere izjave bom zagotovo uporabila in katerih verjetno ne.

6.2 UREJANJE INTERVJUVANČEVIH BESED

Kot je dobro razvidno iz priloženih transkriptov, nihče izmed sodelujočih v pogovorih ni govoril slovnično pravilno. Vsem so preskakovale misli, zaradi česar je v prototekstu veliko nedokončanih in na videz nelogičnih stavkov, ki so v pretvorbi v metatekst vseeno dobile "rep in glavo". A kljub temu vizualnih izraznih sredstev in okoliščin, v katerih je potekal intervju v živo in ki bi lahko pripomogla k boljšemu razumevanju ter interpretiranju besedila, ni bilo moč prenesti na papir. Pri urejanju prototeksta tako lahko potrdim, da se držim Schumacherjevih napotkov, torej se »sestavljanja intervjuja lotimo enako kot sestave kateregakoli drugega novinarskega besedila – s preurejanjem, zgostitvijo in krajšanjem« (1993, 163).

6.2.1 PREUREJANJE

Praviloma je vrstni red vprašanj v prototekstu drugačen od vrstnega reda v metatekstu. Praviloma pogovori namreč ne potekajo tako, kot si si zamislil, vsake toliko časa kakšen odgovor izzove komentar, podvprašanje, včasih tretja oseba prekine pogovor in nihče od sogovornikov ne najde več rdeče niti pogovora. Včasih se kakšnega dodatnega vprašanja spomnim šele po koncu pogovora in intervjuvanca za dodatno pojasnilo pokličem po telefonu.

Pri preurejanju besedila je jasno razvidno, da se tako intervjuvanec kot intervjuvarka med pogovorom bolj osredotočata na to, o čem govorita, kot pa na to, kako govorita. Tako eni kot tudi drugi strani je namreč samoumevno, da bo končno besedilo pred objavo obdelano in popravljeno, nepopolno izrečeni stavki pa objavljeni kot koherentna in kohezivna logična celota. Sama se trudim, da ima besedilo čim zanimivejši tok, da je prehod med temami čim bolj tekoč in neopazen. Najzanimivejše izjave po navadi uporabim za privlačen naslov, ki ga v uvodnem besedilu intervjuja poleg predstavitve intervjuvanca tudi bolje razložim. Pri preurejanju besedila pa, po mojih izkušnjah sodeč, nima zadnje besede avtor intervjuja, saj za njim besedilo pregledata in spreminjata še urednik in lektor, kar je dobro vidno v primerjavi obeh metatekstov.

- Je bilo težko sprejeti diagnozo in se sprijazniti s poškodbo? → *vprašanje s konca intervjuja, ki več ni bilo transkribirano, sem tematsko prestavila naprej*
- pač jas sn slišala da se sekira ne prek enih drugih kanalou ful baje → *Kakšen pa je vaš odnos z /priimek/? Verjetno tudi njemu ni lahko.*
- pa sam ful ne vem ko sem posnetke gledala ful ni zgledalo tak da bi ti mogu tako poškodbo od tega odnest ne → *vprašanje sem izpustila*
- boli te ful? → *vprašanje sem izpustila*
- Približujejo se kvalifikacije za SP 2014. Kaj lahko po vašem mnenju realno pričakujemo ob novem selektorju in novih igralcih? → *vprašanje s konca intervjuja, ki več ni bilo transkribirano, sem tematsko prestavila naprej*
- K /ime kluba/ ste prestopili iz Maribora, za katerega niste odigrali članske tekme. Si morda lahko predstavljate zaigrati v vijoličastem dresu ob koncu kariere? → *vprašanje s konca intervjuja, ki več ni bilo transkribirano, sem tematsko prestavila naprej*
- Ste spremljali kadetsko prvenstvo? → *vrstni red vprašanj sem prilagodila ustrežnejši tematiki*
- v glavnem kak dolgo ste že na dopustu? → *vprašanje sem izpustila, del odgovora pa vključila v uvod*
- tak da delate po posebnem programu zdaj verjetno doma? → *vprašanje sem izpustila*
- /.../ da bom pač pripravljen kot bi rad bil že takoj pač na začetku nove sezone → *odgovor sem vključila v uvod*
- /.../ u bistvu se je veselil novega naslova tak da so u bistvu oni meli manj časa na žalost → *nepomemben del odgovora sem izpustila*
- za vami je prva sezona igranja na otoku čempjonšip kak bi jo opisali? → *Za vami je prva sezona z /ime kluba/, ki je nastopal v /ime lige/.*

- *am kak je zdaj z motivacijo? /.../ ni dal tiste prave priložnosti v prvi ekipi ne? → vrstni red vprašanj sem prilagodila ustreznejši tematiki*
- *am kak je zdaj z motivacijo? /.../ ni dal tiste prave priložnosti v prvi ekipi ne? → Kako je z vašo motivacijo? Trener vas je dolgo časa spremljal, hvalil in snubil, na koncu pa nekako pozabil na vas.*
- *jaz sem nekje zasledila ko sem malo gledala /.../ kak se je to obneslo? → So vam pri /ime kluba/ res pripravili poseben prehrambeni načrt in trening moči, da bi vas ojačali za angleški nogomet?*
- *niso vas pa nikamor posodli ne tud da da bi mogoče tam kaj več igrali /.../ na ta angleški stil igre → vprašanje sem izpustila*
- *pa to se je nekak zgodilo da je na vas /.../ reprezentančni akciji ne? → vprašanje sem izpustila*
- *in zdaj vam je uspel preboj v /ime lige/ kak a ste dojali ta uspeh? /.../ iz slovenske prve lige v prvo v /ime lige/? → ne glede na vse, v dobrem koledarskem letu ste iz prve slovenske lige prešli v prvo /ime države/. /ime kluba/ se tja vrača po 53 letih.*

6.2.2 ZGOSTITEV IN KRAJŠANJE

Iz primerjave med prototekstom ter oddanim metatekstom in objavljenim metatekstom so zgostitve najbolj razvidne pri vprašanjih. Ta sem namreč ne glede na vrstni red v pogovoru zgostila glede na tematski sklop. Prav tako sem zaradi lažje preglednosti in boljšega toka besedila več krajših vprašanj in odgovorov združila v eno daljše vprašanje in odgovor, nekatera, ki ne sovpadajo z rdečo nitjo intervjuja, pa preprosto izpustila.

- *kako poteka rehabilitacija? → odgovor na vprašanje združim s svojim vedenjem o rehabilitacijskem centru in z odgovorom na vprašanje o bolečinah, ki je v kasnejšem delu prototeksta*

- kakšno je vaše počutje? → *vprišanje iz odgovorov na vprašani 'ti je že doučas konkretno' in '/.../ si malo več doma ne ti očitno paše' sem tvorila na novo, odgovora pa združim v enotnega*
- morda spremljate tudi slovensko ligo? → *odgovor sem združila z odgovorom na vprašanje o napredku slovenske lige*
- ste spremljali tudi kadetsko prvenstvo? → *odgovor sem združila iz krajše debate, ki je nastala med intervjuvarko in intervjuvancem*
- kako je z vašo pogodbo? → *odgovor na vprašanje sem tvorila iz odgovora na vprašanje in več s tem povezanih podvprašanj*
- kako je z vašo /.../ nekako pozabil na vas → *odgovor na vprašanje sem združila z delom odgovora na vprašanje o posoji, ki sem ga v oddanem metatekstu izpustila in delom odgovora na vprašanje o tem, da je trener na sogovornika pozabil po neki reprezentančni akciji*
- so vam pri /.../ za /ime lige/ nogomet? → *odgovor na vprašanje sem nekoliko skrajšala*
- a dobil sem a določen program a s strani klubaaa in a normalno pač a bom združil v bistvu s prejšnimi izkušnjami pa da bom pač pripravljen → *se že pripravlja na novo sezono, ki jo želi pričakati v najboljši možni formi*
- ker so me med pisanjem intervjuja iz uredništva obvestili, da imam za intervju na voljo manj prostora, sem v oddanem metatekstu izpustila nekaj vprašanj in zanimivih odgovorov, npr. o primerjavi navijačev, opisu parade

6.3 SPREMEMBE JEZIKOVNIH ENOT DO RAVNI POVEDI

Poleg Schumacherjevih točk, ki izhajajo iz besedila kot celote, sem analizirala tudi najpogostejše spremembe na ravni jezikovnih enot od besed do povedi (izpustila pa se na eni strani analizo glasovnih sprememb, kakršne so npr. redukcije, na drugi strani pa zapletenost in razdruženost povedi). Predvsem so me zanimala mašila, spremembe

besednega reda, zamenjava terminoloških besed z neterminološkimi in žargonizmi, frazemi, dopolnitve eliptičnih izpustov, vsebinske dopolnitve, spremembe besedišča nasploh in uredniško-lektorske spremembe. Pri analizi sem v vsakem intervjuju iskala do dvajset primerov sprememb pri pretvorbi prototeksta v metatekst, kjer so spremembe najbolj očitne. V zaključku te točke sledi še predstavitev uredniško-lektorske spremembe, ki pred objavo nastanejo pri urejanju metateksta.

6.3.1 MAŠILA

»Mašilo je vsako jezikovno sredstvo, ki ga v svojem govoru uporabljamo brez prave potrebe, ne vpliva na njegovo sporočilno, prepričevalno pridobivalno, argumentativno ali estetsko raven,« piše Monika Kalin Golob (2001, 74).

Pri pretvorbi iz prototeksta v metatekst sem izpuščala mašilo polglasnik, večkrat je bil izpuščen tudi členek pa. Kot mašilo se pojavljata tudi ne in da, vezniška zveza tako da in besedna zveza v bistvu ter besede čeprav, pač, sigurno, normalno in OK.

- ja že tam od *əəə* v bistvu → res je
- že zaradi rasti takrat sem pač zelo hitro zrastu *tak da* sem me zelo probleme z *əəə* koleni → že v najstniških letih so se zaradi prehitre rasti pojavile prve težave, predvsem s koleni
- pa z *ə* temi kostmi dvakrat sem me pol v bistvu izpahjeno koleno desno pa počeno po() *əəə əm* sem me počeno kost → desno koleno sem imel dvakrat izpahnjeno, imel sem tudi počeno kost
- v telovadnici *əm* deveti okrog devetega julija → da bi v začetku julija lahko pričel
- začetek septembra *əə* om začeu → bi lahko končno spet začel
- sem doma *ne* skos dva mesca → pridem domov v Slovenijo
- *pač əəə* po enem dnevu dveh pogreša žogo → pogrešaš že po kakšnem dnevu ali dveh
- malo brcam al pa žongliram *tak da* → lahko brcam manjšo penasto žogico
- dosti na veziiii in tut čujema se slišima se tut v *bistvu* izven nogometa → s selektorjem Kavčičem sva veliko na vezi, tudi izven nogometa

- *pač* prišu sem pozdravit to je *pač* mislim da mi je ta reprezentanca → prišel sem pozdravit reprezentančne kolege, saj mi je tudi mlada reprezentanca veliko dala
- *v bistvu* lepo je blo tud videt in *a* navijače in *a* normalno tudi soigralce vodstvo → prišel sem pozdravit nekdanje soigralce in jim čestitati
- ja *a sigurno* je bla *a* zlo naporna sezona → letošnja sezona je bila zame zelo naporna
- ker *u bistvu* tekme sem igral → ves čas sem igral
- *a u bistvu* ta liga je bla kar zahtevnaaa → saj ta liga kljub zahtevnosti
- dobro *okeeej a* zdaj glede prehrane → za prehrano imamo
- *a* zjutriiii ne vem že pred deveto že na trening centru maš zajtrk → pred jutranjim treningom v trening centru pojemo zajtrk
- *a in normalno* potem *a* tam *u bistvu* pred treningom → nato opravi posebni program, da se pripravim na trening
- in *normalno* kosilo tud tam → v trening centru jemo tudi kosilo
- *a normalno* recimo sestavljen nek posebn jedilnik → je le-ta prilagojen tvojim potrebam
- *a čeprou normalno* za mene *a* iz mene ne morjo naredit Ibrahimoviča → iz mene preprosto ne bodo mogli narediti Ibrahimoviča

6.3.2 BESEDNI RED

Toporišič ugotavlja, da si »besede, besedne zveze, stavčni členi in stavki v sporočilu sledijo po določenem zaporedju,« (2000, 667). To uravnava četvero meril, in sicer aktualnočlenitvena, besednozvezna, mesto prostih naslonk in zaporedje prostih naslonk, če jih je v stavku več (prav tam). Ker v prostem govoru misli pogosto ne uspemo izpeljati tako elegantno in zaključeno kot ob pisanju, se lahko zgodi, da pomembno in informacijo podamo že na začetku ali sredini, ne pa šele na koncu povedi, ugotavlja Nataša Logar Berginc (2009, 63). Pri analizi besednega reda primerov nisem členila po posameznih sklopih (torej ločeno na členitev po aktualnosti, zaporedje pridevnikov v besedni zvezi itd.), ker gradivo tovrstne tipologije ne omogoča. Spremembe besednega

reda so namreč prevelike in pogosto kombinirane, zato jih je smiselno obravnavati skupaj.

- ja že tam od 2003 v bistvu v najstniških letih sem me udsti problemou že zaradi rasti takrat sem pač zelo hitro zrastu tak da sem me udsti probleme z 2004 kolenu pa z 2005 temi kostmi → *Res je. Že v najstniških letih so se zaradi prehitre rasti pojavile prve težave, predvsem s kolenu.*
- dvakrat sem me udsti pol v bistvu izpahjeno kolenu desno pa počeno po 2006 2007 sem me udsti počeno kost → *Desno kolenu sem imel dvakrat izpahnjeno, imel sem tudi počeno kost.*
- 2010 pa v bistvu ta operacija gležnja leta dva tisoč deset pa zaj ta to kolenu tak da poškodb ni manjkalo → *Leta 2010 sem bil operiran na gležnju, zdaj pa so mi na novo sestavili še levo križno vez. Poškodb res ni manjkalo.*
- jaaa zdaj sem v bistvu še vedno v bazenu dve uri pa pou zjutraj dve uri pa pou popoudne v telovadnici → *Terapije imam dvakrat dnevno, dopoldne imam vaje v bazenu, popoldneve preživim v telovadnici.*
- 2007 deveti okrog devetega julija naj bi začeu z tekou pol pa 2008 pač še šes do osem tednou do igranja tak predvidevajo koncu augusta začetek septembra → *Načrtujemo, da bi v začetku julija lahko pričel s treningou teka, kakšnih 6–8 tednou po tem pa bi lahko končno spet začel z igranjem nogometu.*
- fuuul teško ja fsak dan fsak dan isto po pet ur → *a je res zelo naporno vsak dan pet ur delati eno in isto*
- saj pravim moram bit malo doma da se sprostim ker ... to je edina edina pozitivna mislim zdaj f tem f tem trenutku sem doma ne skos dva mesca → *Zato sem toliko bolj vesel, da lahko med prostimi koncu tedna pridem domou v Slovenijo in se sprostim.*
- ti verjetno isto žogu pogrešaš ne? → *Tudi žoga vam že pošteno manjka.*
- fsak nogometu mislim da ki rad igra nogomet pač 2009 po enem dnevu dveh pogreša žogu tak da isto jas → *Vsakemu nogometu je stik z žogu pomemben in zelo ga pogrešaš že po kakšnem dnevu ali dveh.*
- prišu sem pozdravit to je pač mislim da mi je ta reprezentanca tut dosti dala da sem se v bistvu prek te reprezentance tut nekak nazaj dvignu do A reprezentance in tudi do igranja v klubu → *Prišel sem pozdravit reprezentančne kolege, saj mi*

je tudi mlada reprezentanca veliko dala. Konec koncev sem si z igranjem v tej reprezentanci priskrbel vabilo za igranje v članski reprezentanci, pa tudi v Bologni reprezentančne predstave niso ostale neopažene.

- *lepo je bilo tudi videti in a navijače in a normalno tudi soigralce vodstvo in → prišel sem pozdravit nekdanje soigralce ... se zelo dobro razumel tako s soigralci kot ostalimi v klubu, tudi navijači*
- *sigurno je bila a zelo naporna sezona → sezona je bila zame zelo naporna*
- *tekme sem igral ves čas s to drugo ekipo → ves čas sem igral za Cardiffovo drugo ekipo*
- *ta liga je bila kar zahtevnaaa normalno ni bila medijsko pokrita → ta liga kljub zahtevnosti ni tako izpostavljena*
- *treningi pa itak s prvo ekipo a zelo zahtevni → zelo zahtevni treningi s prvo ekipo*
- *v bistvu jasnega odgovora nisem dobil s strani od trenerjaa → trener se je odmaknil, ne daje mi nobenih odgovorov*
- *trener mi je ves čas govoril da delam super da bom dobil svojo priložnost → prej mi je govoril da je vse vredno, da naj pridno treniram, da bom zagotovo dobil svojo priložnost*
- *tega ker nisem dobil priložnosti da bi lahko dokazal kaj znam → želel sem pokazati kar znam*
- *sej potem se pač če se vidi da ne moreš pač veš da ne moreš → vsaj poskusil bi, če se že ne bi znašel*
- *po treningu paaa še normalno fitnes določene individualne stvari → posebne individualne vaje opravi tudi po treningu*

6.3.3 ZAMENJAVA TERMINOLOŠKIH BESED Z NETERMINOLOŠKIMI IN ŽARGONIZMI

Tako termine kot žargonizme sem opredelila že v uvodnem delu. Pred analizo sem pričakovala precejšnje število primerov, v katerih je bilo pri pretvorbi prototeksta v metatekst potrebno zamenjati terminološke besede z neterminološkimi, a se je pri

analizi izbranih besedil izkazalo, da jih nismo uporabljali ne intervjuvanca ne intervjuvarka. Analiza je prav tako pokazala praktično zanemarljivo rabo žargonizmov.

- neom pač na top pripravljenosti → če bom septembra dovolj nared za igro
- of dā rekort → izpuščeno
- on dā rekort → izpuščeno
- morm met dost večjo minutažo → želim vsekakor višjo minutažo (v metatekstu ohranjeno)
- ni bla medijsko pokrita → ni tako izpostavljena
- ste bli med nosiuci igre → izpuščeno
- ekipe izvajajo 90-minutni presing → ohranjen žargonizem iz dela netranskribiranega prototeksta

6.3.4 FRAZEMI

V Slovenski slovnici (2000, 133) Toporišič besedne zveze, ki se dalj časa hranijo v spominu ljudi, imenuje stalne besedne zveze oz. frazeologizmi. »Stalne besedne zveze ki nimajo vrednosti povedi, imenujemo rekla, tiste z vrednostjo povedi pa rečenice,« (prav tam). Toporišič se torej ukvarja s frazeologijo v širšem pomenu besede (in torej sem prišteva tudi terminološke besedne zveze). S frazeološkimi enotami v ožjem pomenu besede se ukvarja Erika Kržišnik (1994, 92), ki pri frazemih prepoznava štiri osnovne lastnosti, in sicer večbesednost, stalnost (oblike in pomena), neizpeljivost pomena celote iz pomenov sestavin in ekspresivnost. Pri frazemih gre torej po Kržišnik za »ekspresivnost v njihovem primarnem pomenu, ne pridobljeno iz sobesedila«. Pri primerjavi prototeksta z oddanim metatekstem sem presenečeno ugotovila, da sem sama uporabljala več frazemov kot intervjuvanca. Intervjuvanci jih sicer uporabljajo, a sodeč po mojih izkušnjah bolj pogosteje v izjavah po tekmah (npr. srce smo pustili na igrišču) kot v osebnotnih in tematskih intervjujih. Navedeni primeri so zapisani v prototekstih.

- *dau vedet da mu je tut ə dokaj teško*
- *mi stau op strani*
- *kdaj ti realno računaš da boš spet pravi*
- *ni panike*
- *glea ko tele v nova vrata*
- *se jim že prav kolca po vas*
- *dal sm vse od sebe*
- *vdal v neko usodo*
- *se vedno borim do konca*

6.3.5 DOPOLNITVE ELIPTIČNIH IZPUSTOV

Dopolnitve elipse, to je izpuščenih besed, ki jih lahko rekonstruiramo iz sobesedila, so v obeh analiziranih besedilih redke.

- dosegel tudi dosti zadetkov ə u bistvu ta liga je bla kar zahtevnaaa normalno ni bla medijsko pokrita in drugače pa nč → ves čas sem igral za /ime/ drugo ekipo in za njo zabil tudi veliko golov, *česar pa verjetno ne veste*, saj ta liga kljub zahtevnosti ni tako izpostavljena

6.3.6 BESEDIŠČE NASPLOH

Kot ugotavlja Nataša Logar Berginc (2009, 72), so stilne značilnosti najočitnejše na besediloslovni ravni, se pravi pri besedah in besednih zvezah. Po Toporišiču (2000, 123) so stilno nevtralne besede tiste, »ki zbujejo samo predstavo predmeta /.../ in so brez čustvenega, časovnega, tujega, zemljepisnega, pogostnega, socialnega ipd.

prizvoka.« Stilno nevtralne besede so torej uporabne v vseh okoliščinah. Korošec (1998, 15) kot »novo, svežo, posebno, nenavadno uporabo jezikovnih sredstev za doseg posebnega učinka« nove besede obravnava med poročevalskimi aktualizmi, ki sem jih podrobneje predstavila že v uvodnem delu diplome. Logarjeva npr. za neologizme ugotavlja, da so dveh vrst: taki, ki zapolnjujejo poimenovalno praznino, in taki, ki imajo stilno vlogo; ti zadnji lahko – čeprav redko – postanejo del splošnega besedišča ali pa pomenijo le trenutno novost, »ki bo tako, kot je v jezik nenadoma prišla, iz njega po določenem času tudi izginila« (2004, 176).

Pri pretvorbi prototeksta v metatekst sem ugotovila velike spremembe v besedišču. Zamenjevala sem časovno, zvrstno in stilno zaznamovano besedišče, ker sem želela, da je besedilo nevtralno. Marsikatero besedo sem zamenjala zaradi predhodnih izkušenj z lektorskimi popravki, sicer pa so takšni posegi v besedišče pri tiskanem intervjuju pričakovani tako s strani intervjuvarja kot tudi intervjuvanca. Erika Kržišnik (1994, 56) ugotavlja, da je »premik v tej smeri seveda v skladu s pričakovanji, kajti pravopis pač normo kodificira in tako imamo Slovenci pravzaprav dve knjižni normi, eno predvsem za pisanje, drugo predvsem za govorjenje«.

- že v najstniških letih sem meu dosti *problemou* → že v najstniških letih /.../ prve težave
- pa zaj ta to *koleno* → zdaj pa so mi na novo sestavili še *levo križno vez*
- tam okrog *devetega julija naj bi začeu* → *bi v začetku julija lahko*
- *fuuul teško je fsak dan isto fsak dan isto* → da je ta *monoton vsakdan* /.../ zelo naporen
- f tem trenutku *sem doma ne skos dva mesca* → da lahko med *prostimi konci tedna pridem domov*
- po *enem dnevu dveh* pogreša žogo → ga pogrešaš že po *kakšnem dnevu ali dveh*
- malo žogico že lahko malo brcam al pa žongliram tak da *fsaj to* → lahko brcam manjšo penasto žogico, *česar sem vesel*
- prišu sem pozdravit to je pač mislim da → prišel sem *pozdravit reprezentančne kolege*
- prek te reprezentance tut nekaj nazaj *dvignu do* → sem si z igranjem v tej reprezentanci *prislužil* vabilo

- bi z veseljem *zaigral* → se bom z največjim veseljem *odzval vabilu*
- dosegel tudi dosti *zadetkov* → dosegel tudi dosti *golov*
- in si skušal *izboriti* mesto → in si skušal *prioritati* mesto
- *jasnega odgovora nisem dobil* s strani trenerja → trener *se je odmaknil, ne daje mi nobenih odgovorov*
- mi je ves čas govoril *da delam super* → mi je govoril *da je vse v redu*
- *sem šel že skozi veliko težkih trenutkov* → *sem doživel že mnogo težkih trenutkov*
- da bi se *vdal v neko usodo* → a se nikoli *nisem predal*
- enkrat prideš *prej* do svojega cilja enkrat pač *po malo daljši poti* → včasih prideš do cilja *po hitrejši poti, včasih po počasnejši*
- ni noben problem ne *važno da prideš* → a *pomembno je, da ga dosežeš*
- glede prehrane itak mam vse v klubu *urejeno* → za prehrano imamo v klubu dobro *poskrbljeno*
- že na trening centru *maš zajtrk* → v trening centru *pojemo zajtrk*

6.3.7 VSEBINSKE DOPOLNITVE

Dopolnitve oziroma informacije, ki niso bile izrečene, a sem jih v besedilo dodala iz svojega vedenja, se v analiziranih intervjujih nahajajo praviloma le v uvodnem besedilu, v katerem sem predstavila intervjuvanca in nakazala rdečo nit pogovora. V analizi besedila sem zasledila redke primere, v katerih sem za bralce dopolnila informacijo o temi pogovora.

- operacija gležnja leta dva tisoč deset pa zaj ta to koleno → *Leta 2010 sem bil operiran na gležnju, zdaj pa so mi na novo sestavili še levo križno vez.*
- informacije podane v privatnih pogovorih z intervjuvancem, za katere sem ob intervjuju dobila dovoljenje za objavo → *Rehabilitacijo opravljam v enem najboljših specialističnih centrov na svetu, ki ga je s certifikatom odlikovala tudi UEFA. Vodja rehabilitacijskega centra v Bologni je tudi glavni zdravnik mojega kluba, kar seveda olajša zadevo, saj odlično pozna moje zdravstveno stanje.*

Prva dva tedna po operaciji so bile bolečine res peklenske, zdaj, skoraj dva meseca po poškodbi in operaciji več ni hudo.

- kak si pa zdaj kdaj se ti izteče ta tvoja pogodba ko maš pol pol → *pogodbo, ki jo imata v lasti /ime/ in /ime/, imam podpisano do julija 2014*
- informacija, pridobljena med spremljanjem prestopa → *trener me je želel v ekipi*

6.3.8 UREDNIŠKO-LEKTORSKE SPREMEMBE

Po oddaji metatekst najprej pregleda in uredi urednik, ki nato ga nato pred objavo pošlje še v lektorski pregled. Primerjava oddanega in objavljenega metateksta je pokazala precejšnje spremembe, ki pa jih ne morem nedvoumno pripisati bodisi uredniku bodisi lektorju, zato zgolj domnevam, da so vsebinske spremembe delo urednika, slovnične pa lektorja.

a) Naslov

Prvi večji poseg je v intervjuju z intervjuvancem A viden že na samem začetku teksta, in sicer pri spremembi naslova (*Žoga mi že pošteno manjka!* → *Monotonija te zbije, predvsem psihično*). Pri intervjuju z intervjuvancem B je naslov ostal nespremenjen (*Iz mene nikoli ne bodo naredili Ibrahimovića*).

b) Podnaslov

Pri intervjuju z intervjuvancem A podnaslova nisem zapisala, dodal ga je urednik (*/ime priimek/ si celi rane in spremlja reprezentančne nastope*). Pri intervjuju z intervjuvancem B sem izbrala podnaslov, ki ga je urednik dopolnil (*/ime priimek/ o prvi sezoni na Otoku* → */ime priimek/ o prvi sezoni na Otoku in o tem, da se bo vrnil v slovensko reprezentanco*).

c) Mednaslov

Čeprav sem si zastavila vrstni red, po katerem sem sestavljala metatekst, nisem v nobenem primeru zapisala mednaslovov. Pravzaprav zaradi lovljenja rokov na to nisem niti pomislila. V intervjuju z intervjuvancem A je urednik tako vstavil

mednaslove *Občutljiva kolena, Brez zamere do /priimek/, Ljudski vrt v srcu*, v intervjuju z intervjuvancem B pa *Trud včasih ni dovolj* in *Nisem tip mišičnjaka*.

d) Nagovor, pritrdilni členek

V obeh intervjujih sem intervjuvanca v metatekstu nagovorila z imenom in v obeh primerih je bil ta nagovor v objavljenem metatekstu izpuščen (/ime A/, poškodbe vam nikoli niso prizanašale. → *Poškodbe vam skozi kariero niso prizanašale.* /ime B/, po dolgem času ste se vrnil ... → *Po dolgem času ste se v nedeljo ...*). V obeh primerih sem v metatekstu uporabila pritrdilni stavek v odgovoru intervjuvancev in v obeh primerih je bil izpuščen (Res je. Že v najstniških letih... → *Že v najstniških letih ...*; Res je, prišel sem pozdravit... → *Prišel sem pozdravit ...*).

e) Vprašanje, združevanje odgovorov

Časopisna besedila so znakovno omejena, zaradi nepredvidljivih objave vrednih novic pa včasih oddanemu besedilu namenijo manj prostora od predvidenega. Tako je spreminjanje in združevanje neizogibno. Predvsem so tovrstne spremembe opazne v intervjuju z intervjuvancem A, v intervjuju z intervjuvancem B jih ni.

- Kakšno je vaše počutje? in Tudi žoga vam že pošteno manjka. → *Težko prenašate življenje brez žoge.*
- Pomembno je, da ohranjate stike z obema selektorjema, ki bosta jeseni verjetno že računala na vas. Obiskali ste tudi bazo mlade reprezentance. → *Obiskali ste mlade reprezentante, svoje sovrstnike.*
- Kakšen pa je vaš odnos z /priimek/? Verjetno tudi njemu ni lahko. → *Kakšen pa je poslej vaš odnos z /priimek/?*
- Približujejo se kvalifikacije za SP 2014. Kaj lahko po vašem mnenju realno pričakujemo ob novem selektorju in novih igralcih? → *Približujejo se kvalifikacije za SP 2014.*
- Kako se sicer počutite v /ime države/? in Kako je z vašo pogodbo? → *Kakšne so vaše izkušnje z /ime države/?*

Uredniške in lektorske spremembe sem pričakovala, a se mi določeni primeri zdijo mejni, ker se zaradi sprememb opusti pomenska niansa, ki sem jo želela ohraniti (npr. iz moja dobra prijateljica v moja prijateljica, pri čemer dobi besedna zveza moja prijateljica drugo konotacijo). Veliki večini sprememb tako ne nasprotujem, ne vem pa, zakaj so bile narejene.

7 ZAKLJUČEK

Ker sem novinarske izkušnje pred izbiro teme diplomskega dela nabirala le na radiu in televiziji, kjer so bili naslovniki poslušalci/gledalci, mi je analitski del diplomskega dela predstavljal velik izziv. Naključje je želelo, da sem se kmalu potem tudi sama prvič znašla v vlogi časopisne novinarki, tako da sem lahko teorijo preskusila tudi v praksi. Takrat mi je več kot očitno postalo dejstvo, da je naslovnik mojega končnega izdelka bralec, da so gledanje, poslušanje in branje popolnoma različni procesi in da pisni jezik »ne pozna vrste lastnosti govornega jezika, ki bistveno vplivajo na sporočanje in interpretacijo posredovanih vsebin« (Plut - Pregelj, 1990: 30).

V diplomskem delu sem najprej opredelila temeljne pojme, in sicer novinarske žanre, vrste in zvrsti, posebno pozornost sem namenila predstavitvi intervjuja kot novinarskega žanra, njegovi definiciji ter funkciji in vlogi v tiskanih medijih. Dotaknila sem se športnega novinarstva in športnega jezika ter opredelila avtomatizacijo in aktualizacijo, ki sta poleg terminov in žargonizmov pogosta pojava v športnem jeziku. V drugem delu naloge sem razložila jezikovnoteoretske pojme ter predstavila napotke za ustvarjanje tiskanega intervjuja po Schumacherju. Opredelila sem knjižni in pogovorni jezik, se dotaknila sporočanja, podala nekaj podatkov o tvorčevem jeziku, vrsti besedil in naslovniku, predstavila govorni in pisni prenosnik. Ob koncu sem povzela Schumacherjeve ugotovitve o transkribiranju, obdelavi transkripta, napotkih za urejanje intervjuvančevih besed in klasičnem intervjuju.

V praktičnem delu naloge sem analizirala dva pogovora med intervjuvarko in intervjuvancema ter na podlagi primerjave med transkribiranimi pogovoroma, oddanimi metatekstoma ter objavljenima metatekstoma prikazala spremembe v besedilih. Do največjih sprememb pričakovano prihaja pri predelavi prototeksta v metatekst, in to predvsem zato, ker je se govorca bolj osredotočata na to, kaj bosta povedala, kot na to, kako bosta to povedala, hkrati pa med njima vlada neizgovorjen in ponotranjen dogovor o stilski in slovnični predelavi nepravilnega ter neustreznega govora v pravilnega in ustreznega.

Ugotovila sem, da mi je v praksi največje preglavice povzročalo ubesedovanje vizualnih izraznih sredstev in okoliščin, v katerih govorjenje in poslušanje potekata, saj so bistvene za razumevanje in interpretiranje sporočila. Nekajsekundni molk ali vzdih na radiu ali zavijanje z očmi, kretnja z rokami na televiziji so zgovorni dejavniki, katerih pomen je težko prenesti v pisni prenosnik. Menim, da pri tem nisem bila uspešna.

Metabesedila sem preoblikovala v mnogočem: spremenila sem vrstni red vprašanj, vprašanja ter odgovore združila po temah in sledila zadani rdeči niti, zaradi te pa nekatere v prototekstu obdelane teme v metabesedilu izpustila. Pri pretvorbi pogovora v zapis sem se trudila uporabljati intervjuvančeve besede, spreminjala sem jih, če so bile po mojem mnenju preveč zaznamovane.

Do velikih sprememb pri pretvorbi teksta je prišlo na ravni jezikovnih zvrsti. Sogovorca pri pogovoru nista uporabljala knjižne slovenščine, zato je bila pretvorba iz pogovorno-narečnega v knjižni zborni jezik dokajšnja. Prav tako sem se trudila ohranjati ritem in tekočnost intervjuvančevih odgovorov. Nekaj intervjuvančevih besed sem uporabila tudi v uvodu v oba intervjuja, kjer sem se po nasvetu stanovskega kolega trudila intervjuvanca predstaviti tako, »da bo tudi Anica iz Haloz, ki ne spremlja športa, z zanimanjem prebrala ta pogovor in razumela tematiko«.

V pogovorih so bili sicer prisotni stilemi, a ne v tolikšni meri, kot sem pričakovala. Težav ni bilo tudi pri pretvorbi prototeksta v metatekst, saj sta se intervjuvanca izkazala kot besedno bogata sogovornika, s katerima je moč napraviti zanimiv intervju. Sicer je v njunem govoru polno mašil, miselnih preskokov in napačnega besednega reda, a mi predelava na ta način povedanega vendarle ni povzročala težav. Obdelava prototeksta besedno šibkega govornika je po delovnih izkušnjah namreč bolj zamudna in bolj zahtevna, prav tako tudi obdelava prototeksta tujejezičnega intervjuvanca, pri katerem se lahko marsikatera iskrica izgubi v prevodu.

V praktičnem delu sem s primerjavo prototeksta in oddanega metateksta ter objavljenega metateksta prav tako dokazala, da imajo na objavljeni metatekst vpliv uredniki in lektorji, ki ne samo popravljajo slovnične napake, ampak tudi spreminjajo naslove intervjujev, preobračajo vprašanja in odgovore intervjuvancev ter uvodno besedilo ali dodajajo mednaslove. Končni intervju tako vsekakor ni le zapis pogovora med intervjuvarjem in intervjuvancem, je izdelek daljšega procesa, ki ga tvorijo

pogovor, okvirni prepis tega pogovora, avtorjevo urejanje in oblikovanje tega zapisa, na koncu pa še lektorski in uredniški pregled.

8 LITERATURA

1. Bajt, Drago. 1993. *Pišem, torej sem: priročnik za pisanje*. Maribor: Založba Obzorja.
2. Boyle, Raymond. 2006. *Sports journalism: context and issues*. London, Thousand Oaks, New Delhi: Sage.
3. Doupona Topič, Mojca. 2010. *Objektivnost v športnem novinarstvu*. Ljubljana: Fakulteta za šport.
4. Dunne, Susan. 1995. *Interviewing techniques for writers & researchers*. London: A&C Black.
5. Gradišnik, Janez. 1986. *Naš jezik*. Trst: Založništvo tržaškega tiska; Celovec: Drava.
6. Graham, Betsy P. 1993. *Magazine article writing*. Orlando: Harcourt Brace Jovanovich.
7. Huesca, Robert in Brenda Dervin. 1996. *Rethinking the journalistic interview: Empowering sources to name the world*. Dostopno prek: <http://list.msu.edu/cgi-bin/wa?A2=ind9612b&L=aejmc&F=&S=&P=2414> (22. september 2011).
8. Jereb, Tanja. 2009. *Intervju v življenjskostilnih revijah: moški in ženske v intervjujih*. Diplomsko delo. Ljubljana: Fakulteta za družbene vede.
9. Kalin Golob, Monika. 2001. *Jezikovne reže*. Ljubljana: GV Revije.
10. Kladnik, Nika. 2007. *Radijski športni komentar (Osebnostni stil Aleša Smrekarja)*. Diplomsko delo. Ljubljana: Fakulteta za družbene vede.
11. Korošec, Tomo. 1998. *Stilistika slovenskega poročevalstva*. Ljubljana: Kmečki glas.
12. --- 2005. K stilu športnega poročevalstva. V *Uvod v novinarske študije*, ur. Melita Poler Kovačič in Karmen Erjavec, 135–185. Ljubljana: Fakulteta za družbene vede.
13. Košir, Manca. 1975. *Intervju v sodobnem slovenskem tisku*. Ljubljana: FSPN.
14. --- 1988. *Nastavki za teorijo novinarski vrst*. Ljubljana: Državna založba Slovenije.

15. --- in Mitja Čepič. 2004. Kdo govori v intervjujih slovenskega tiska? V *Poti slovenskega novinarstva – danes in jutri*, ur. Melita Poler Kovačič in Monika Kalin Golob, 33–50. Ljubljana: Fakulteta za družbene vede.
16. Kržišnik, Erika. 1994. Frazeologija kot izražanje v »podobah«. V *Pouk slovenščine malo drugače*, ur. Alenka Kozinc, 91–103. Trzin: Založba Different.
17. --- 1998. Socialna zvrstnost in frazeologija. V *XXXIV. seminar slovenskega jezika, literature in kulture*, ur. Erika Kržišnik, 53–69. Ljubljana: Filozofska fakulteta, Oddelek za slovanske jezike in književnosti.
18. Logar, Nataša. 2004. Nove tvorjenke v publicistiki. V *Poti slovenskega novinarstva – danes in jutri*, ur. Melita Poler Kovačič in Monika Kalin Golob, 175–199. Ljubljana: Fakulteta za družbene vede.
19. Logar Berginc, Nataša. 2009. *Jezikovna kultura za pravnike*. Ljubljana: Planet GV.
20. Marković, Ljiljana. 1979. *Leksikon novinarstva*. Beograd: Savremena administracija.
21. Malečkar, Nela. 1997. *Ne le intervjuji, 1982–1997*. Ljubljana: ŠOU Študentska založba.
22. McKay, Jenny. 2000. *The magazines handbook*. London: Routledge.
23. Milosavljevič, Marko. 2003. *Novinarska zgodba*. Ljubljana: Fakulteta za družbene vede.
24. --- 2005. Intervju: metoda dela in novinarski žanr. V *Uvod v novinarske študije*, ur. Melita Poler Kovačič in Karmen Erjavec, 135–185. Ljubljana: Fakulteta za družbene vede.
25. Muršič, Mojca. 2012. Monotonija te zbije, predvsem psihično. *Večer*, 31 (31. maj).
26. --- 2013. Iz mene nikoli ne bodo naredili Ibrahimovića. *Večer*, 14 (29. maj).
27. Pirc, Tatjana. 2010. *Radio, zakaj te imamo radi*. Ljubljana: Modrijan.
28. Poler, Melita. 1997. *Novinarska etika*. Ljubljana: Magnolija.
29. Plut-Pregelj, Leopoldina. 1990. *Učenje ob poslušanju*. Ljubljana: DZS.

30. Schumacher, Michael. 1993. *The writer's complete guide to conducting interviews*. Ohio: Writer's Digest Book.
31. Šuen, Matjaž. 1994. *Preiskovalno novinarstvo*. Ljubljana: Fakulteta za družbene vede.
32. Toporišič, Jože. 1976/2000. *Slovenska slovnica*. Maribor: Založba Obzorja.
33. Trdina, Silva. 1975. *Besedna umetnost II*. Ljubljana: Mladinska knjiga.
34. Vintar, Špela. 2008. *Terminologija: terminološka veda in računalniško podprta terminografija*. Ljubljana: Znanstvena založba Filozofske fakultete, Oddelek za prevajalstvo.

PRILOGE

PRILOGA A: TRANSKRIPCIJA INTERVJUJA A

MM: najprej o poškodbah tebi nikoli niso prizanašale

A: ja že tam od 2003 v bistvu v najstniških letih sem me u dosti problemou že zaradi rasti takrat sem pač zelo hitro zrastu tak da sem me u zelo probleme z 2003 kolenu pa z 2004 temi kostmi dvakrat sem me u pol v bistvu izpahjeno koleno desno pa počeno po 2005

MM: počeno kost

A: počeno ko()

/nekaj desetsekundna prekinitve zaradi krajšega pogovora z drugo osebo/

A: 2006 sem me u počeno kost poool pa v bistvu ta operacija gležnja leta dva tisoč deset pa zaj ta to koleno tak da poškodb ni majnkalo

MM: mhm zdaj pa je dovolj ne? kak poteka v kiri fazi rehabilitacije si?

A: jaaa zdaj sem v bistvu še vedno v bazenu dve uri pa pou zjutraj dve uri pa pou popoudne v telovadnici 2007 deveti okrog devetega julija naj bi začeu z tekom pol pa 2008 pač še šeš do osem tednou do igranja tak predvidevajo konc augusta začetek septembra 2009 om začeu laufat

MM: se pravi ti je že dougčas konkretno?

A: (dolg izdih) fuuul teško ja fsak dan fsak dan isto po pet ur saj pravim moram bit malo doma da se sprostim ker (nasměšek)

MM: ja saj to je fajn ne da zdaj lahko si malo več doma ne ti očitno paše

A: to je edina edina pozitivna mislim zdaj f tem f tem trenutku sem doma ne skos dva mesca

MM: 2010 aha 2011 ko sem se menla ne vem s plavalci pa vaterpolisti so rekli da oni ko en dan niso v vodi ne ko je da je čisto drugačn občutek ko skočijo v vodo pol spet na naslednjem treningu ti verjetno isto žogo pogrešaš ne?

A: jaaa sigurno fsak nogometaš mislim da ki rad igra nogomet pač əəə po enem dnevu dveh pogreša žogo tak da isto jas əm zdaj sem že v fazi ko mogoče kako s kako penasto žogico al pa malo žogico že lahko malo brcam al pa žongliram tak da fsaj to

MM: əəm zaj si zaj te je Kaučič spet malo poklicau zraven da ə da jih opazuješ ker verjetno jeseni pol računa na tebe

A: ja v bistvu sma s selektorjem Kaučičem dosti na veziiii in tut čujema se slišima se tut v bistvu izven nogometa tut pokliče me tut kr tak ker mama zelo dober odnos əəəm pač prišu sem pozdravit to je pač mislim da mi je ta reprezentanca tut dosti dala da sem se v bistvu prek te reprezentance tut nekak nazaj dvignu do A reprezentance in tudi do igranja v klubu tak da mi jih je res lepo tukaj obiskat in ə ə sigurno pa če bom septembra pač ə ə pripraulen za igro bi ə bi z veseljem zaigrau

MM: kaj pa Stojanovič? te je kaj poklical?

A: ja mam mam tut z njim zelo dober odnos ə mi je dau vedet da mu je tut ə dokaj težko tut njemu za to mojo poškodbo ə tak da me je tut dosti tolažiu mi stau op strani ə tak da ə res glede glede selektorou mam srečo tut selektor Kek me je poklicau tak da

MM: məm kaj pa od ne vem od soigralceu oziroma /ime/ ne recimo konkretno ne ko je pač jas sn slišala da se sekira ne prek enih drugih kanalou ful baje?

A: ja /ime/ mi je dal sigurno vejet daaa mu ni fseeno daaa pač jas sem mu pač povejal da se to pač zgodi, da je to nogomet, tak da ker tuji meni neji blo lahko če bi naprimer nenamerno tak ko ko tuji /ime/ nenamerno pač bi se to zgodlo v enem duelo pa bi jas na primer poškodoval nekoga mojega sodelauca iz reprezentance mi tuji neji blo lahko tak daaa, sigurno vem kak se /ime/ počuti ampak vem da tega ni nardiu nalašč pač ə se zgodi

MM: pa sam ful ne vem ko sem posnetke gledala ful ni zgledalo tak da bi ti mogu tako poškodbo od tega odnest ne

A: ja pač to je blo od zadaj nekak z z nogo gor na mojo koleno ki se je pač malo pol zvilo dol ne vem zakaj je to tak hitro počlo fse skup

MM: boli te ful?

A: bolelo me v bistvu takrat ko se je zgodlo ni skoraj nič ãm blo blo pa je zlo hudo tistih prva dva tedna po operaciji ne tam niso mogoče hojiti nisem se mogoče niti na bergle postaviti ker me je cela noga dol prekrvavitev to boli zlo tak da tam je bilo res težko no pol pa zdaj pa mi je okej

MM: verjamem

A: zdaj jo lahko skrčim pa stegnem pa (nasmeh)

MM: pa hodiš

A: ja

MM: vredi ãm kdaj ti realno računaš da boš spet pravi? mislim težko napovedati ne

A: pa ne vem to je od šest do osem tednov po devetem juliju ne to sta dva meseca v bistvu se pravi septem() začetek septembra konec avgusta tu nekje ne ampak pol je pač še tu potrebno kolena bo narej za igro ampak ã fizično sigurno neom na ã ã neom pač na top pripravljenosti tak da tu je še pol to potrebno dosti treninga pa mogoče kakih tekem z mlajšo ekipo /ime/ pa mogoče tui z u enaindvajset reprezentanco kaki počas to so zelo zelo dobrodošle tekme

MM: mãm ã fãeraj si vijo tekmo?

A: ja

MM: in?

A: to je tak al? (nasmeh)

MM: seoma zmenla ti boš meni reko of dã rekort al pa on dã rekort ni panike saj veš (nasmeh)

sledi transkripcija odgovora »on the record«

A: ne vem mislim da sploh drugi počas je bil zlo pozitiven ã Grãija je zlo dobra ekipa in smo spet pokazali da proti ekipam ki so na evropskem prvenstvu se lahko kosamo in si sigurno pa še znamo igrati dosti bolje in tui selektor bo pač na večih zborih ã več na večih treningih še bolj fãepil te svoje ideje ã pač na nekkih konceptih naše igre in mislim da bo da bo šlo samo naprej

MM: aja ə spremlaš kaj slovensko ligo?

A: spremlam jo mogoče na internetu al pa ko sn doma ko prijem domou grem na kako tekmo Maribora na primer zadnjič sem biu na Maribor Triglav əm to je to no

MM: məm kak se ti zdi nivo naše ə lige da je kaj napredoval?

A: ə ja misim da je Maribor zlo napredoval no ə malo zelo dosti dobrih mladih igralceu in pa pač iskušenih dobrih par igralceu ki so sigurno zanimivi tut za kake druge evropske lige misim da je sicer jas vem vem dosti o Mariboro ker ga pač spremlam malo več ko druge ekipe tak o drugih ne bi rad govoril no

MM: ne saj sem te samo na Maribor nagovorila sem slišala da so /priimek/ prodali.

A: ja?

MM: baje v /ime kluba/

A: že sigurno al?

MM: tak sem slišala od nekoga ki si je ful dober z /ime/

A: aja? kaj pa evropsko to si gleala?

MM: ja to sn poročala (nasmešek)

A: res? (nasmešek)

MM: (nasmešek) ja

A: sn gleal neko tekmo ni blo nekaj niso bli pravi

MM: vii se jim da ne niso

A: naše tekme gleaš kaj? u enaindvajst pa to?

MM: jaaaa mislim da bom zaj tui prišla ə ə vii se jim da ə je kadetska liga tui ful slaba ne pol sn se pa menla z onim Akejem nizozemskim kapetanom ko je tudi pri Čelsiju pa sn ga fprašala češ da naši tak pravijo ne da je naša liga ful slaba ne pa da so te reprezentančne tekme ful hitrejši tempo ful fse ne pa me tak glea ko tele v nova vrata pa reče čuj angleška liga je še hujša ko to ne tak da

A: veš da u enaindvajst je že drugo ne na primer mi že eni že druga italijanska liga prva italijanska liga prva slovenska liga to je že malo prijemo na primer z drugimi se že znamo kosat ne oni pa tu s kadetske lige vem kak je blo ko smo mi bli tolko stari

MM: v glavnem ti se v /ime države/ dobro počutiš?

A: əmmm misliš na sploh? zdaj v /ime države/ ko sn v zadnjih štirih petih letih kak se počutim al?

MM: oboje ja mislim navadu si se verjetno na okolje in fuzbal (nasmšek)

A: a misim misim jas sn se na /ime države/ zlo navadu pač na način življenja naaa hrano naaa pač fse no meni zlo odgovarja tak da ne vem če bi če bi lahko zamenjal za drugo

MM: to je blo naslednjo fprašanje če bi bla dobra ponudba če bi šou v drugo tujo ligo?

A: (nasmšek) misim pogodba sigurno bi zə pač če bi blo to za mojo karjero boljše bi sigurno menjal ampak če pa bi blo možno pa bi ostal tam mam blizu fseeno tri štiri ure z autom vozim pa prijem domu tak da

MM: pa tvoja dva sta se oba zaj tja preselila ne?

A: moja dva sta v bistvu pri meni dva tri tedne pol pa greta domou za dva tri tedne urejata stvari doma tak da malo tu malo tam

MM: ampak tebi je fajn tako ko si reku da je blizu Slovenije

A: ja ja misim bi tut šou saj so letala mislim eno uro pa pol pa si v Gracu

MM: kak si pa zdaj kdaj se ti izteče ta tvoja pogodba ko maš pol pol

A: julija dva štrnajst

MM: dva štrnajst zaj se že kaj pogovarjate?

A: mi smo se pogovarjali o moji pogodbi zaj əm zaj zaaa to poletje oziroma zaj za maj pa pol je prišla poškodba in ə tak da upam na naslednje leto

MM: se pravi da zaj kaže da boš v /ime/ ostal

A: ja zaj skoraj stoprocentno bomo obnovili to polovično

MM: məm pa ə zaj z novim trenerjem se bol štekaš ko si se z onim? ti več zaupa?

A: ja tega trenerja mam dosti rajš pač fse mi je fšeč na tem treneru no mislim treningi odnos do igralcev fse no

MM: məm

A: drugo je pač da nisn nisl dosti igral od začetka malo sn razumel smo pač morali smo se rešit blo biu je pritisk ampak ko sn igral sn pač odigral dobro tak da trener mi je fšeč

MM: trener ti je fšeč prvi gol so bli posebni občutki ne fsi smo vidli ono veselje (nasmešek) ful dobro

A: (nasmešek) nisn sploh vedu kaj delam bli so tut starši tam pa prijatelca zlo dobra tak da je blo res lepo ker je pač bil prvi no drugega neom tako delal (smeh)

MM: ja ne saj verjamem meni bi se tut zmešalo če bi jaz to dosegla (smeh) s kom od ostalih naših se najbolj čuješ ki so tudi v /ime države/? ker vas je kr dosti tam

A: əm dosti se slišim z /priimek/ z /priimek/ /priimek/ zlo pogosto no əm seveda z /priimek/

MM: on ti je tudi blizu v bistvu najbolj tam

A: midva sma si blizu v bistvu tut že od malega tak da njega mam v bistvu iz tega nogometnega sveta ga najbolj ga tretiram kot najbolj mojega prijatla v bistvu od fseh tak da sploh od teh ki smo v tujini no midva mama res neko posebno vez že od malega tak da tut f sobi sma skupaj vedno grema skup na morje tak da gre to malo preko nogometa ne vem z bel() /priimek/ se tut slišima

PRILOGA B: ODDAN METATEKST INTERVJUJA A

Žoga mi že pošteno manjka!

Slovenska mlada reprezentanca bo drevi ob 19. uri v lendavskem Športnem parku v kvalifikacijah za evropsko prvenstvo, ki bo leta 2013 v Izraelu, gostila vrstnike z Malte. V kadru selektorja **Tomaža Kavčiča** pa tokrat zaradi poškodb ne bo dveh pomembnih nosilcev igre, **/ime priimek/** in **/ime priimek/**. Slednji se je izkazal z obetavnimi igrami v mladi in članski reprezentanci ter v **/ime kluba/**, za katerega je na tekmi proti **/ime kluba/** zabil tudi prvi gol v najmočnejši **/ime lige/** ter bil proglašen za igralca tekme. Le tri tekme kasneje, v 30. krogu **/ime lige/** pa je na tekmi proti **/ime kluba/** v dvoboju z reprezentančnim kolegom **/ime priimek/** staknil neugodno poškodbo, ki ga je z nogometnih zelenic oddaljila za slabega pol leta. Po uspešno prestani rekonstrukciji sprednje križne vezi v levem kolenu zdaj 22-letni mladenič iz **/ime kraja/** veliko časa preživi v rehabilitacijskem centru, z mislimi pa optimistično zre v prihodnost.

/ime/, poškodbe vam nikoli niso prizanašale.

Res je. Že v najstniških letih so se zaradi prehitre rasti pojavile prve težave, predvsem s koleni. Desno koleno sem imel dvakrat izpahnjeno, imel sem tudi počeno kost. Leta 2010 sem bil operiran na gležnju, zdaj pa so mi na novo sestavili še levo križno vez. Poškodb res ni manjkalo in upam, da se je z zadnjo končala tudi ta neprijetna serija.

Je bilo težko sprejeti diagnozo in se sprijazniti s poškodbo?

Takoj, ko sem začutil pok, sem vedel, da to ni dober znak in pomislil na poškodbo kolena. Naslednji dan sem opravil magnetno resonanco in izvidi so pokazali da gre za poškodbo križne vezi. Prvih nekaj dni po poškodbi je bilo najtežjih. Sprva sploh nisem mogel verjeti, da se mi to spet dogaja, res mi je bilo zelo težko. V veliko oporo so mi bili moji najbližji.

Kako poteka rehabilitacija?

Vse poteka po načrtih. Rehabilitacijo opravljam v enem najboljših specialističnih centrov na svetu, ki ga je s certifikatom odlikovala tudi UEFA. Vodja rehabilitacijskega centra v /ime kraja/ je tudi glavni zdravnik mojega kluba, kar seveda olajša zadevo, saj odlično pozna moje zdravstveno stanje. Prva dva tedna po operaciji so bile bolečine res peklenske, zdaj, skoraj dva meseca po poškodbi in operaciji več ni hudo. Terapije imam dvakrat dnevno, dopoldne imam vaje v bazenu, popoldneve preživim v telovadnici. Načrtujemo, da bi v začetku julija lahko pričel s treningom teka, kakšnih 6–8 tednov po tem pa bi lahko končno spet začel z igranjem nogometa.

Kakšno je vaše počutje?

Uf, verjemite da je ta monoton vsakdan v rehabilitacijskem centru zelo naporen, predvsem psihično. Vem, da je dobra rehabilitacija ključnega pomena in na igrišče se želim vrniti kar se da močan, a je res zelo naporno vsak dan pet ur delati eno in isto. Zato sem toliko bolj vesel, da lahko med prostimi konci tedna pridem domov v Slovenijo in se sprostim.

Tudi žoga vam že pošteno manjka.

Zagotovo! Vsakemu nogometašu je stik z žogo pomemben in zelo ga pogrešaš že po kakšnem dnevu ali dveh. Zdaj sem že v fazi, ko lahko brcam manjšo penasto žogico, česar sem vesel, vsekakor pa mi prava žoga že pošteno manjka.

Pomembno je, da ohranjate stike z obema selektorjema, ki bosta jeseni verjetno že računala na vas. Obiskali ste tudi bazo mlade reprezentance.

Res je. S selektorjem Kavčičem sva veliko na vezi, tudi izven nogometa imava zelo dober odnos. Prišel sem pozdravit reprezentančne kolege, saj mi je tudi mlada reprezentanca veliko dala. Konec koncev sem si z igranjem v tej reprezentanci prislužil

vabilo za igranje v članski reprezentanci, pa tudi v /ime kluba/ reprezentančne predstave niso ostale neopažene. Če bom septembra dovolj nared za igro, se bom z največjim veseljem odzval vabilu.

Z mlado reprezentanco vam zelo dobro kaže v kvalifikacijah za EP, kjer ste vodilni na lestvici.

To je ta generacija, ki je že v konkurenci U – 19 pokazala, da sodi med najboljše v Evropi. V mladi reprezentanci se nato vseeno stvari spremenijo, izoblikujemo se kot igralci, tekme so na višji ravni in v tej selekciji se že res da napovedati prihodnost igralcev. Selektor je opravil zelo dobro delo pri gradnji ekipe, ne samo na igrišču, ampak tudi v slačilnici. Za uvrstitev na zaključni turnir v Izraelu imamo zelo dobre možnosti, veliko bosta pokazali tudi današnja tekma proti Malti in torkova proti Finski.

Sami ste že v članski izbrani vrsti, vse bolj pa na njena vrata trkajo tudi vaši kolegi iz mlade reprezentance.

V mladi reprezentanci je veliko igralcev, ki bi v naslednjih dveh ali treh letih lahko prevzeli pomembno vlogo tudi v članski izbrani vrsti. Nosilci igre članske reprezentance bodo v njej zagotovo ostali še nekaj let, zagotovo pa se ji bodo v prihodnosti pridružilo tudi več članov mlade reprezentance, ki je po mojem mnenju zelo kvalitetna.

Ste v kontaktu tudi s članskim selektorjem?

Gospod Stojanovič me je poklical in mi povedal, da je tudi njemu težko zaradi moje poškodbe, me tolažil in mi stal ob strani, prav tako me je poklical tudi nekdanji selektor Kek. Z vsemi imam zelo dober odnos, česar sem izjemno vesel.

Kakšen pa je vaš odnos z /priimek/? Verjetno tudi njemu ni lahko.

/ime/ mi je povedal, da mu je zelo žal. Jaz sem mu dejal, da z moje strani ni nikakršne zamere, saj je to pač nogomet kjer se takšne stvari dogajajo. Tudi meni bi bilo hudo, če

bi nenamerno, kot on, v dvoboju komu povzročil takšno poškodbo. Čisto naključje je, da je do poškodbe prišlo v dvoboju z reprezentančnim kolegom. Sama situacija je bila čudna, tudi po ogledu posnetka ne vem zakaj je v kolenu tako hitro počilo. Se zgodi. Vem, da je bilo nenamerno, zato z moje strani zamere ni.

Kdaj pričakujete povratek v tisto pravo formo?

To je zelo težko napovedati. V optimalnem primeru bo koleno konec avgusta, začetek septembra spet nared za igro. Realno gledano še fizično takrat zaradi pomanjkanja treninga ne bom v najboljši pripravljenosti. To bom skušal nadoknaditi z intenzivnimi treningi, verjetno bom kako tekmo odigral tudi z mlajšo ekipo /ime kluba/, upam tudi na kakšen polčas na tekmah mlade reprezentance.

Ste si ogledali tekmo članske reprezentance z Grčijo?

Menim, da je bil predvsem drugi polčas zelo pozitiven. Grčija je zelo dobra ekipa, ki bo nastopila na evropskem prvenstvu. Dokazali smo, da se lahko kosamo tudi s takšnimi reprezentancami. Sicer vem, da znamo igrati še dosti boljše. Tudi selektor bo na več naborih in po več treningih bolje spoznal igralce, razvil svoje ideje, koncept igre, in prepričan sem, da gremo samo naprej.

Približujejo se kvalifikacije za SP 2014. Kaj lahko po vašem mnenju realno pričakujemo ob novem selektorju in novih igralcih?

Naša skupina ni ne lahka, ne preveč atraktivna. V njej so ekipe, recimo Albanija, pri katerih pomisliš na zagotovljene točke, a lahko presenetijo. Vsi vemo česa so sposobni Švicarji in Norvežani, ki imajo zelo dobre reprezentance, zato bodo tekme proti njim še kako pomembne. Menim, da lahko premagamo vsakogar, če smo pravi. Nadejam se pozitivnega izida.

Morda spremljate tudi slovensko ligo?

Spremljam jo bolj pasivno, prek interneta, ko sem doma pa si včasih ogledam kako tekmo Maribora. Nazadnje sem v Ljudskem vrtu videl tekmo s Triglavom. Seveda najbolj spremljam Maribor, ki je v zadnjem času res zelo napredoval. Imajo nekaj zelo dobrih mladih igralcev in dosti že izkušenih, ki so zagotovo zanimivi tudi za kakšne druge evropske lige.

K /ime kluba/ ste prestopili iz Maribora, za katerega niste odigrali članske tekme. Si morda lahko predstavljate zaigrati v vijoličastem dresu ob koncu kariere?

Maribor ima v mojem srcu posebno mesto. Tam sem od petega leta pa do odhoda v /ime mesta/ preživel skoraj vsak dan na njegovih igriščih. Maribor mi je dal zelo veliko in želim si, da bi še kdaj zaigral v njegovem dresu, morda res kakšno sezono ali pa vsaj tekmo ob koncu kariere.

Ste spremljali tudi kadetsko prvenstvo?

Sem, a tudi to bolj malo. Žal slovenska reprezentanca ni osvojila zastavljenega cilja, a to so mladi fantje, ki igrajo v šibkejši ligi od njihovih vrstnikov iz tujine, zato se v dvobojih z njimi še ne znajdejo. Prostor za napredek vsekakor obstaja. Mlada reprezentanca je že nekaj drugega. Igramo v na primer prvi ali drugi italijanski ligi, prvi slovenski ligi, tako da se znamo z drugimi že bolje kosati.

Kako se sicer počutite v /ime države/?

Zelo dobro, vseč mi je. Navadil sem se na /ime države/ način življenja, na jezik, na hrano. Tudi bližina do doma je priročna. /ime države/ mi zelo odgovarja, težko bi menjal okolje.

Tudi ob dobri ponudbi iz katere od drugih močnejših lig?

Če bi bila ponudba dobra z vidika napredovanja v karieri, bi jo gotovo podpisal in se preizkusil tudi drugje. Če pa bi bilo mogoče, bi ostal v /ime države/.

Kako je z vašo pogodbo?

Pogodbo, ki jo imata v lasti /ime kluba/ in /ime kluba/, imam podpisano do julija 2014. Pogajali smo se tudi o podpisu nove pogodbe, a je vmes prišla poškodba, tako da zaenkrat ostaja pri že podpisani. Na novo pogodbo upam v naslednjem letu. Zaenkrat pa vse kaže, da bom še to sezono ostal v /ime kluba/.

Tudi s trenerjem /priimek/ ste v dobrih odnosih.

S trenerjem pri /ime kluba/ imam res dober odnos. Na njem mi je všeč vse, od treningov do odnosa z igralci. Res nisem veliko igral od začetka, ampak to sem razumel, se trudil na treningih, dobro odigral reprezentančne akcije. Ko mi je dal priložnost, sem jo izkoristil, dobro odigral in mu povrnil zaupanje. Tudi občutki ob prvem doseženem голу so bili nepopisno lepi, sploh ker so bili na tekmi tudi starši in dobra prijateljica. Želim si še več takšnih trenutkov.

V /ime države/ je precej slovenskih legionarjev. Ste pogosto v kontaktu?

Veliko se slišim z /priimek/, /priimek/ in /priimek/, najbolj pa z /priimek/. Že od otroštva je moj najboljši prijatelj iz nogometnega sveta. Igra v /ime mesta/, ki je blizu /ime mesta/, tako da se lahko pogosto druživa. Na zborih mlade reprezentance si vedno si deliva sobo, skupaj greva tudi na morje. Seveda se še vedno slišim tudi z /ime priimek/, s katerim sva pred leti odšla skupaj iz Maribora k /ime kluba/.

Ko ste bili stari 19 let, je vaš takratni trener /ime priimek/ dejal, da združujete vse kvalitete, ki jih pričakuje od igralca vaše starosti.

Takrat sem bil član prve ekipe /ime kluba/ in na vsakem treningu sem dal vse od sebe, kar je /priimek/ zelo cenil. Še vedno ohranja stike, predvsem prek telefonskih sporočil, nazadnje sva se slišala ob osvojitvi prvenstva. Je izjemen človek, ki ga zelo cenim, in sploh ni tako aroganten kot marsikdo misli.

PRILOGA C: OBJAVLJENI METATEKST INTERVJUJA A

Monotonija te zbije, predvsem psihično

/ime priimek/ si celi rane in spremlja reprezentančne nastope

Slovenska mlada reprezentanca bo jutri ob 19. uri v lendavskem športnem parku v kvalifikacijah za evropsko prvenstvo leta 2013 v Izraelu gostila vrstnike z Malte. V kadru selektorja Tomaža Kavčiča zaradi poškodb ne bo nosilcev igre, /ime priimek/ in /ime priimek/. Slednji se je izkazal z obetavnimi igrami v mladi in članski reprezentanci ter v italijanskem prvoligašu /ime kluba/. Na tekmi proti /ime kluba/ je /priimek/ zabil prvi gol v najmočnejši /ime države/ ligi in bil razglašen za igralca tekme. Le tri tekme kasneje, v 30. krogu, je proti /ime kluba/ v dvoboju z reprezentančnim kolegom /ime priimek/ staknil poškodbo, ki ga je z nogometnih zelenic oddaljila za pol leta. Po uspešno prestani operaciji sprednje križne vezi v levem kolenu 22-letnik iz /ime kraja/ veliko časa preživi v rehabilitacijskem centru v /ime kraja/.

Občutljiva kolena

Poškodbe vam skozi kariero niso prizanašale.

»Že v najstniških letih so se zaradi prehitre rasti pojavile prve težave, predvsem s koleni. Desno koleno sem imel dvakrat izpahnjeno, imel sem tudi počeno kost. Leta 2010 sem bil operiran na gležnju, zdaj so mi na novo sestavili še levo križno vez. Upam, da je tega konec.«

Je bilo težko sprejeti diagnozo in se sprijazniti s poškodbo?

»Ko sem začutil pok, sem vedel, da to ni dober znak, in pomislil na poškodbo kolena. Naslednji dan sem opravil magnetno resonanco, izvidi so pokazali, da gre za poškodbo križne vezi. Prvih nekaj dni po poškodbi je bilo najtežjih. Sprva sploh nisem mogel verjeti, da se mi to spet dogaja. V veliko oporo so mi bili moji najbližji.«

Kako poteka rehabilitacija?

»Po načrtih. Sem v enem najboljših specialističnih centrov na svetu, ki ga je s certifikatom odlikovala tudi Uefa. Vodja rehabilitacijskega centra v /ime kraja/ je tudi glavni zdravnik mojega kluba, ki odlično pozna moje zdravstveno stanje. Prva tedna po operaciji so bile bolečine peklenske, zdaj, skoraj dva meseca po poškodbi in operaciji, več ni tako hudo. Terapije imam dvakrat dnevno, dopoldne imam vaje v bazenu, popoldneve preživim v telovadnici. Načrtujemo, da bi v začetku julija lahko pričel trening teka, kakšnih šest do osem tednov po tem naj bi spet začel igrati nogomet.«

Težko prenašate življenje brez žoge.

»Uf, verjemite, monotonija te zbije, predvsem psihično. Vem, da je dobra rehabilitacija ključnega pomena in na igrišče se želim vrniti kar se da močan, a je težko vsak dan pet ur delati eno in isto. Zato sem toliko bolj vesel, da lahko med prostimi konci tedna pridem domov v Slovenijo in se sprostim. Žogo sem pogrešal že naslednji dan. Zdaj sicer bream manjšo penasto žogico.«

Obiskali ste mlade reprezentante, svoje sovrstnike.

»S selektorjem Tomažem Kavčičem sva na zvezi, tudi zunaj nogometa imava zelo dober odnos. Prišel sem pozdravit reprezentančne kolege, saj mi je mlada reprezentanca veliko dala. Konec koncev sem si z igranjem v tej reprezentanci prislužil vabilo za igranje v članski.«

Z mlado reprezentanco vam zelo dobro kaže v kvalifikacijah za EP, vodilni ste na lestvici.

»To je ta generacija, ki je že v konkurenci U-19 pokazala, da sodi med najboljše v Evropi. V mladi reprezentanci se nato vseeno stvari spremenijo, izoblikujemo se kot igralci, tekme so na višji ravni. V tej selekciji se že res da napovedati prihodnost igralcev. Selektor je opravil zelo dobro delo pri gradnji ekipe, ne samo na igrišču, ampak tudi v slačilnici. Za uvrstitev na zaključni turnir v Izraelu imamo zelo dobre možnosti, veliko bosta pokazali tudi jutrišnja, petkova tekma proti Malti in torkova proti Finski.«

Brez zamere do /priimek/

Ste v kontaktu s članskim selektorjem?

»Slaviša Stojanovič me je takoj poklical in tolažil, prav tako mi je hitro okrevanje zaželel nekdanji selektor Matjaž Kek.«

Kakšen pa je poslej vaš odnos z /priimek/?

»/ime/ mi je povedal, da mu je zelo žal. Odvrnil sem mu, da z moje strani ni nikakršne zamere. Tudi meni bi bilo hudo, če bi nenamerno, kot on, komu povzročil takšno poškodbo. Čisto naključje je, da je do poškodbe prišlo v dvoboju z reprezentančnim kolegom. Sama situacija je bila čudna, tudi po ogledu posnetka ne vem, zakaj je v kolenu tako hitro počilo. Se zgodi.«

Kdaj pričakujete povratek v pravo formo?

»V optimalnem primeru bo koleno do septembra nared. Fizično takrat zaradi pomanjkanja treninga ne bom v najboljši pripravljenosti. To bom skušal nadoknaditi z intenzivnimi treningi, verjetno bom kako tekmo odigral tudi z mlajšo ekipo /ime kluba/, upam tudi na kakšen polčas na tekmah mlade reprezentance.«

Ste si ogledali tekmo članske reprezentance z Grčijo (1:1)?

»Predvsem drugi polčas je bil za nas pozitiven. Grčija bo nastopila na evropskem prvenstvu, torej je kakovostna reprezentanca. Znamo pa igrati še dosti boljše. Tudi selektor bo na več naborih in treningih bolje spoznal igralce, razvil svoje ideje, koncept igre. Prepričan sem, da bomo napredovali.«

Približujejo se kvalifikacije za SP 2014.

»Naša skupina ni ne lahka ne preveč atraktivna. V njej so ekipe, recimo Albanija, pri katerih pomisliš na zagotovljene točke, a lahko preseneti. Vemo, česa so sposobni Švicarji in Norvežani, ki imajo zelo dobre reprezentance, zato bodo tekme proti njim še kako pomembne. Lahko premagamo vsakogar, če bomo pravi.«

Ljudski vrt v srcu

Spremljate slovensko ligo?

»Bolj pasivno, prek interneta. Ko sem doma, si včasih ogledam kako tekmo Maribora. Nazadnje sem v Ljudskem vrtu videl tisto s Triglavom. Maribor je v zadnjem času zelo napredoval. Ima nekaj zelo dobrih igralcev, ki so zanimivi za močnejše tuje lige.«

K /ime kluba/ ste prestopili iz Maribora, za katerega pa niste odigrali članske tekme. Bi zaigrali v vijoličastem dresu, morda ob koncu kariere?

»Maribor ima v mojem srcu posebno mesto. V Ljudskem vrtu sem bil od petega leta pa do odhoda v /ime mesta/. Maribor mi je dal zelo veliko. Želim si, da bi kdaj zaigral v njegovem dresu, morda kakšno sezono ali pa vsaj tekmo ob koncu kariere.«

Kakšne so vaše izkušnje z /ime države/?

»Zelo dobre, vseč mi je tam. Navadil sem se na italijanski način življenja, na jezik, hrano. Tudi blizu je do doma. Težko bi šel kam drugam. Pogodbo, ki jo imata z menoj /ime kluba/ in /ime kluba/, imam do julija 2014. Pogajali smo se tudi o podpisu nove, a je vmes prišla poškodba. Na novo pogodbo upam v naslednjem letu. Kaže, da bom še eno sezono ostal v /ime mesta/.«

Tudi s trenerjem /ime priimek/ ste baje v dobrih odnosih.

»Cenim njegov pristop, od treningov do odnosa z igralci. Na začetku pri njem nisem veliko igral, sem pa se trudil na treningih in dobro odigral reprezentančne akcije. Ko mi je dal priložnost, sem jo izkoristil in mu povrnil zaupanje. Tudi občutki ob prvem doseženem голу so bili nepopisni, sploh ker so bili na tekmi tudi starši in moja prijateljica.«

V /ime države/ je precej slovenskih legionarjev. Ste pogosto v kontaktu?

»Slišim se z /priimek/, /priimek/ in /priimek/, najbolj pa z /ime priimek/. Že od otroštva je moj najboljši prijatelj iz nogometnega sveta. Igra v /ime kraja/, ki je blizu /ime kraja/, pogosto se druživa. Na zborih mlade reprezentance si vedno deliva sobo, skupaj greva na morje. Sva na zvezi tudi z /ime priimek/, s katerim sva pred leti odšla skupaj iz Maribora k /ime kluba/.«

Ko ste bili stari 19 let, je vaš takratni trener /ime priimek/ dejal, da združujete kvalitete, ki jih pričakuje od igralca vaše starosti.

»Tokrat sem bil član prve ekipe /ime kluba/ in na vsakem treningu sem dal vse od sebe, kar je /priimek/ zelo cenil. Še vedno ohranja stike, predvsem prek esemesov. Nazadnje sva se slišala, ko je z /ime kluba/ osvojil /ime države/ prvenstvo. Je izjemen človek, zelo ga cenim, še vedno se zanima za mojo kariero. Sploh ni aroganten, kot marsikdo napračno misli.«

PRILOGA Č: TRANSKRIPCIJA INTERVJUJA B

B: ja živjo

MM: zdravo /ime/ mojca tu mate par minutk za mene?

B: ni problem ja ja

MM: odlično super v glavnem kak dolgo ste že na dopustu?

B: əə bi reku ə štirinajst dni takrat se je končal čempjonšip tako da štirinajst dni sem bil zdaj malo na morju in počasi se bom začel že pripravljati na novo sezono

MM: kok vam še ostane ə dopusta?

B: əə do tretjegaaa ə julija ko se začnejo priprave čeprou so se moje priprave bistvu že začele (smeh)

MM: ahaaa tak da delate po posebnem programu zdaj verjetno doma?

B: əə ja pač ə dobil sem ə določen program ə s strani klubaaa in ə normalno pač ə bom združil v bistvu s prejšnimi izkušnjami pa da bom pač pripravljen kot bi rad bil ə že takoj pač na začetku nove sezone ə želim bit pač čim bolj pripravljen

MM: mhm ə zdaj ste bili tudi v nedeljo v ljudskem vrtu na zadnji tekmiiii prvenstvaaaa kakšni so bli občutki ko ste se vrnilo?

B: ja super sigurno se je blo lepo vrnt v ljudski vrt pred ə pred navijačeee ki so mi v preteklosti dali takšne izjemne občutke in əə v bistvu lepo je blo tud videt in ə navijače in ə normalno tudi soigralce vodstvo in vse s katerimi sem sodeloval u prejšnjih sezonah res razmere so super urejene in ə je blo lepo biti spet u Mariboru na žalost ni bilo dosti časa in normalno Maribor je pra() ə u bistvu se je veselil novega naslova tak da so u bistvu tudi oni meli manj časa ne na žalost

MM: ja saj vas navijači zlo pogrešajo sploh po raznih /priimek/ in zdaj tud /priimek/ še ni dal gola v prvenstvu ne se jim prav že kolca po vas (smeh)

B: ja no ok vsak pač odvisno od igralca vsak pač rabi en malo več časa en malo majn sigurno pa se jim bo odprlo a enim mogoče malo kasnej enim mal prej no

MM: za vami je prva sezona igranja na /država/ /ime lige/ kak bi jo opisali?

B: a a ja a sigurno je bla a zelo naporna sezona a bolj kot s fizičnega še predvsem s psihičnega vidika a s psihičnega stališča je blo kar naporno a ker u bistvu tekme sem igral ves čas s to drugo ekipo a dosegel tudi dosti zadetkov a u bistvu ta liga je bla kar zahtevnaaa normalno ni bla medijsko pokrita in drugače pa nč zdaj treningi pa itak s prvo ekipo a zelo zahtevni a dost sem se naučil mislim da sem zelo napredoval a čeprav v naslednji sezoni sigurno morm met dost večjo minutažo s prvo ekipo inn se pač taka sezona ne sme ponovit ne

MM: ja jaz sem nekje zasledila ko sem malo gledala te a a /ime dežele/ medije da so vam sestavli v klubu poseben prehrambeni načrt pa nek poseben trening moči verjetno a da se še vaše telo malo bolj prilagodi na njihovo ligo ko je bolj trda in fse kak se je to obneslo?

B: a a ja dobro okeeej a zdaj glede prehrane normalno itak mam vse a v klubu urejeno a zjutriiii ne vem že pred deveto že na trening centru maš zajtrk maš različne stvariiii pač za si za si zbrat a in normalno potem a tam v bistvu pred treningom maš a sem mel poseben program a s katerim v bistvu se pripraviš na trening a potem sem pač normalno delal trening z ekipo a a po treningu paaa še normalno fitnes določene individualne stvari ne vem včasih sem tudi na igrišču ostal in treniral z žogo zaključki vse pač a in normalno kosilo tud tam v trening centru tak da je blo pač glede tega vse poštimano ne a a normalno recimo sestavljen nek posebn jedilnik a m ki ga nekako tako prilagodijo glede na to kaj si ti v preteklosti nekako kako si se ti prehranjeval v preteklosti čeprou ne vem jaz recimo nekih velikih sprememb nisem imel ker sem že v preteklosti zbral velik informacij okrog tega in pazil in imel prehrano dokaj dobro porihtano a zdaj gledeee fizi fitnesa čist normalno saj je to dosti bolj zahtevna liga a čeprou normalno za mene a iz mene ne morjo nardit Ibrahimoviča ker pač nisem tak tip igrauca tko da v bistvu niiii v bistvu ni use u tem sam u tem da se pač a da v bistvu da pač samo nabiram določeno maso a pač neke mišice in nek pač manko ker to pol normalno vpliva vpliva tudi na hitrost a a tko da smo mogli bit tud pr temu pazljivi tko da sigurno sem pa pridobil no sem pa u bistvu pridobil kakšno kilo a a v bistvu kakšno kilo mišične mase in normalno pač ne preveč pač glede na moj stil igranja

MM:  m kak je zdaj z motivacijo? sami ste rekli da je bla v bistvu ta sezona tudi psihično naporna ne ker v Mariboru ste bli med nosiuci igre ne tukaj vas pa je trener vabu vabu vabu  e par let ne pa vam ni dal tiste prave priložnosti v prvi ekipi ne?

B:   ja ok normalno glede tega normalno da ne morem bit zadovoljen in sem bil v bistvu normalno razočaran glede tega  eprouuu v bistvu se nism udal v usodo tam vsak trening oddelam maksimalno   naredil sem res treniral sem več kakor ostali in si probal nekako izborit izborit mesto in   zdej   ne vem pač kaj se je spremenilo v bistvu jasnega odgovora nism dobil s strani od trenerjaa tako da normalno pač vsak trening sm dal sm dal vse od sebe in  vem da sem napredoval kljub temu da nism dosti igrl za prvo ekipoo normalno za večji napredek pa   v naslednji sezoni moram   v bistvu   pač al al /ime kluba/  e bom mel večjo minutažo al pa v nasprotnem primeru poiskat nek klub kjer bom mal ve  igral ne in  normalnooo   pač psihično je naporno čeprou ne vem sm  el  e skoz skoz veliko   veliko težkih trenutkov tko da sm mel veliko podporo tudi družine in dekleta in menede erja in   normalnoo tudi v klubuu   /ime mesta/ so me spodbujali in   tko da na koncu je pa trenerjeva beseda itak glavna in zadnja tko da da bi se pa vdal v neko usodo je pa brezeveze no oziroma nism tak tip človeka se vedno borim do koncaaa in pač enkrat prideš prej do svojega cilja enkrat pač po malo dal si poti tko da ni noben problem ne važno da prideš

MM: niso vas pa niso vas pa nikamor posodli ne tud da da bi mogoče tam kaj ve  igrali verjetno ravno zato ker so vas v drugi ekipi nekak vzgajali al kak bi temu rekli? na ta /ime dežele/ stil igre

B: ja mislm niso   niso me nič posodli zdaj normalno trener mi je ves čas govoril da delam super da bom dobil svojo priložnost in okej normalno da zdej nism dobil dobil tolko kot bi želel tko da v bistvuuu pač bolj sem bil pač razočaran zarad tega ker nism dobil priložnosti da bi lahko dokazal kaj znam sej potem se pač  e se vidi da ne moreš pač ve  da ne mor  samo jaz mislim da lahk zato sem bil razočaran zarad tega  e ne paaa glede vsega ostalega sem bil normalno čist zadovoljen čeprou glavno je mislm jaz sm  ou tja igrat in to pač v bistvu malo pokvari

MM: pa to se je nekako zgodilo da je na vas tak boma rekla pod narekovaji pozabu po tej oktoberski reprezentančni akciji ne?

B: ja ja v bistvu vrnu sm se domov in ne vem čist malček se mi je zdelo da se je spremenil odnos ampak res ne vem ne vem zakaj tko da kot sm že prej rekel jaz nekega odgovora nism dobil əəə tko da ni pač ni tko ne enkrat si enkrat te ni tko da če se boriš do konca in vztrajaš jaz verjamem da da se ti vse povrne pač pač vedno

MM: in zdaj vam je uspel preboj v premijer lig kak ə kak ste došli ta uspeh? da pridete v bistvu z vmesnim postankom v /ime lige/ iz Maribora iz slovenske prve lige v prvoo v /ime lige/?

B: ja v bistvu normalno da so občutki fantastični ə okej škoda pač ker nisem bil še bolj pomemben tega pač tega ə ampak ə člen te zgodbe ə ampak v bistvu smo ə kot celotna ekipa ta uspeh zaslužili ə ker smo res osvajali v bistvu dosti pomembnih pik in əəə pri tem smo meli eno res dobro serijo tudi na gostovanjih kjer je zlo težko inn normalno zde pač ta liga je res zahtevna no če ljudje ki ne spremljajo bolj ne vejo se ne zavedajo recimono da so ekipe ki so zbrale pedeset pik tle ne ki bi se v drugih državah verjetno bi se borili za Evropo ne tle pa so ispadle v tretjo ligo ne tko da in ə in v bistvu ni bla velika razlika med nami pač ki smo napredovali in tistimi ki so izpadli pač točkovno ne tko daaa v bistvu je res zahteuna liga in normalno da je ne vem da je želja vsakega da bi enkrat igral pač v najmočnejših ligah in da angleška je sigurno sploh glede na uložke glede na igrauce ə ki igrajo tam glede na gledauce glede na poune stadijone in ə normalno glede na euforijo so v /ime dežele/ oziroma so u /ime države/ nasplošno taki glede nogometa ne

MM: ja saj zdaj če že se prav spomnim da so se /ime dežele/ mediji čudli kak en Robert Levandouski zasluži samo pod narekovaji dvajst tisoč funtov tednsko mislim da ne ker tok povprečno zna zaslužiti v čempjonšipu že ne? ə kak so to razlike ne pa se bori za Evropo ne češ nepojmljivo (smeh)

B: jaaa kaj reči ok ne majo pač ə dosti ə u /ime dežele/ je to pač da majo klubi ə dosti klubov je pač nekako u privatni lasti ne ə normalno potem še najdejo dougoročne sponzorje ki zakupijo karte in normalno če nekdo lahko use to plača ne in ne pri nas recimo se neki tazga ne more zgoditi ker ljudje pač ne bodo ulagali u klub če pri tem ne bodo glavni ne

MM: res je to je zlo naš problem ne?

B: če prou ne morš ne saj ne vem kako je

MM: ja pri nas je malo drugače tut če bi se prodajali recimo skajboksi ki so tam na stadijonih po po angliji pri nas ne bi našel nekoga da bi dal ne vem sto jurjev pa bi meu zagotovljene sedeže pa vse za ne vem za nadalnjih petnajst let ne zato ker pač bi se ziher našel kam problem ker ne bi blo tega odločanja ko ga mamu mi tak radi ne em zaj kaka je bla parada ne glede na to da se klub vrača po 53ih letih sem prebrala v ligo prvakov em v premijer ligo?

B: v premijer ligo ja em fantastično ja a v bistvu a težko opisat če ne doživiš a mesto je blo poulno z vsemi navijači a navijačev je blo ogromno vsi navijajo em res nekaj najbolj fantastičnega sploh recimo a začeli smo začeli smo od grada ki je v centru mesta pa do /ime mesta/ beja a blo je mesto in ulice poune in a kot tak v bistvu nek veliki trg /ime mesta/ bej je bil nabito poln a in shod no v bistvu začeli smo parado mi smo začeli ob treh v bistvu ob dveh smo se dobili parada se je začela v bistvu nekje ob šestih ob dveh pa so ble že polne ulice tako da smo bli v bistvu tam in res je blooo takrat je blo nepopisno tako da je blo res lepo

MM: kak bi primerjali v bistvu an() /ime dežele/ zdaj dobro /ime dežele/ navijače pa naše? v čem so si različni v čem so si podobni?

B: sigurno ja v bistvu a tko je a kako bi reku tam se v bistvu bolj prepeva in pesmi in ves čas se prav in ploska in tko in eee ooo aaa v bistvu naši majo drugačen način a je pa je pa mislim da recimo pač jaz sem mel to srečo da sem sedel v isti vrsti in doživel toliko tekem pod pač fantastičnim uzdušjem drugač recimo tudi v /ime dežele/ ne navijajo celo tekmo je pač normalno pol da v bistvu sploh glede na velikost stadiona in pač ne vem ko pade gol recimo v /ime dežele/ so res srečni tudi s kotom in pa isto ko ne kdo poskuša s strelom skoraj tako ko pri nas ko pade gol vse to nagradijo z aplauzom in v bistvu normalno pač a a v bistvu se vse bolj sliši bolj glasno v bistvu bolj zaradi velikega števila navijačev ceprou tudi navijanje v Mariboru je fantastično in a se mi zdi da ne vem recimo če se spomnem Rejndžers je mel hude probleme v Ljudskem vrtu pa je navajen ne vem na 50 tisoč glavo množico tko da v bistvu pač vsak ma nek svoj č() vsako navijanje ma nek svoj čar tko da tko da sem vesel da sem bil deležen da sem doživel v /ime dežele/ pač jaz recimo tega navijanje ne ki je sigurno pač neki posebnega

PRILOGA D: ODDANI METATEKST INTERVJUJA B

Iz mene ne bodo naredili Ibrahimovića

/ime priimek/ o prvi sezoni na /ime dežele/

Tudi on se je v nedeljo prišel poklonit novim starim državnim prvakom. /ime priimek/, vijoličasti legionar na Otoku. Po zagotovilih športnega direktorja NK Maribor Zlatka Zahoviča je lani poleti poskrbel za najvišji prestop v zgodovini slovenske prve lige, vreden dva milijona evrov. Po številnih poškodbah se mu je s tem uresničila ena največjih želja. A njegova otoška pravljičica še čaka na srečen konec. Velikonja še vedno čaka na pravo priložnost pri novih delodajalcih, /ime kluba/. Potrpežljivo in vestno trenira, zabija gole za drugo ekipo ter čaka, da trenerju Malkyju Mackayu prezentira svoj razkošen talent ter vse novo pridobljeno znanje. »Težko je bilo to sezono, saj sem želel pokazati in dokazati vse, česar sem zmožen. Želel sem doprinesiti več k uspehu ekipe,« je povedal razočarani 24-letni napadalec, ki svoj dopust trenutno preživlja doma na severnem Primorskem in se že pripravlja na novo sezono, ki jo želi pričakati v najboljši možni formi.

/ime/, po dolgem času ste se vrnili v Ljudski vrt. Kakšni so bili občutki?

»Res je, prišel sem pozdravit nekdanje soigralce in jim čestitati ob novem naslovu državnih prvakov. Tudi navijači so nam, kot vedno, pripravili topel sprejem. Res je bilo super. Zelo rad se vračam v Maribor, saj sem tu preživel res lep čas, se zelo dobro razumel tako s soigralci kot ostalimi v klubu, tudi navijači so bili fenomenalni. Vesel sem, ker jim je spet uspelo.«

Za vami je prva sezona s /ime kluba/, ki je nastopal v drugi angleški ligi.

»Letošnja sezona je bila zame zelo naporna. V fizičnem, predvsem pa v psihičnem smislu. Ves čas sem igral za /ime kluba/ drugo ekipo in za njo zabil tudi veliko golov, česar pa verjetno ne veste, saj ta liga kljub zahtevnosti ni tako izpostavljena. Tu so bili tudi zelo zahtevni treningi s prvo ekipo. V tej sezoni sem se res veliko naučil in tudi napredoval, a tega žal nisem mogel pokazati. V novi sezoni je moj cilj vsekakor dosti višja minutaža v prvi ekipi.«

Kako je z vašo motivacijo? Trener vas je dolgo časa spremljal, hvalil in snubil, na koncu pa nekako pozabil na vas.

»S preteklo sezono vsekakor ne morem biti zadovoljen, po pravici povedano sem razočaran. Trener me je želel v ekipi in ne vem zakaj mi ni dal priložnosti, da mu dokažem, da je bilo njegovo zaupanje vame upravičeno. Vsak trening sem oddelal maksimalno, na njem naredil več in se trudil bolj od ostalih. S trdom sem si skušal priboriti mesto v ekipi, a žal brezuspešno. Ne vem kaj se je spremenilo, trener se je odmaknil, ne daje mi nobenih odgovorov. Prej mi je govoril da je vse v redu, da naj pridno treniram, da bom zagotovo dobil svojo priložnost. Želel sem pokazati kar znam. Vsaj poskusil bi, če se že ne bi znašel. To najbolj skeli. A kljub vsemu vem, da sem napredoval. V prihodnji sezoni želim vsekakor večjo minutažo v prvi ekipi, sicer si bom moral poiskati novega delodajalca. V življenju sem doživel že mnogo težkih trenutkov a se nikoli nisem predal, in tudi zdaj se bom boril do konca. Včasih prideš do cilja po hitrejši poti, včasih po počasnejši, a pomembno je, da ga dosežeš.«

So vam pri /ime mesta/ res pripravili poseben prehrambeni načrt in trening moči, da bi vas ojačali za angleški nogomet?

»Za prehrano imamo v klubu dobro poskrbljeno. Prej jutranjim treningom v trening centru pojemo zajtrk, nato opravim posebni program, da se pripravim na trening. Sledi trening s prvo ekipo, posebne individualne vaje opravim tudi po treningu. To je lahko na fitnesu ali na igrišču. V trening centru jemo tudi kosilo. Kar se tiče samega jedilnika, je le-ta prilagojen tvojim potrebam in nekdanjim prehranjevalnim navadam. Pri meni ni prišlo do bistvenih sprememb, saj sem se na tem področju že pred tem informiral in pravilno prehranjeval. Kar se pa tiče mišične mase pa je tako, da iz mene preprosto ne

bodo mogli narediti Ibrahimovića, saj že po fizionomiji nisem tak tip igralca. Ne morem samo nabijati mišične mase, saj to vpliva tudi na hitrost in eksplozivnost. Sicer sem poleg razširjenega nogometnega obzorja pridobil tudi kak kilogram mišične mase, a znam s svojim telesom še vedno dobro upravljati.«

Ne glede na vse, v dobrem koledarskem letu ste iz prve slovenske lige prešli v prvo angleško. /ime kluba/ se tja vrača po 53 letih.

»Občutki so res fantastični, želim si pa, da bi lahko prispeval pomembnejši del k temu uspehu. Seveda sem zelo vesel, naš preboj v /ime lige/ je več kot zaslužen, saj smo skozi vso sezono osvajali pomembne točke. Verjetno marsikdo, ki ne spremlja angleškega nogometa, ne ve, kako zahtevna je že druga /ime dežele/ liga – ekipe, ki so tu zbrale po 50 točk in izpadle v tretjo ligo, bi se v drugih državah borile za nastope v evropskih tekmovanjih. Seveda so sanje vsakega nogometaša, ki je na /ime države/, da se preskusi tudi v prvi ligi. Da zaigra na teh ogromnih stadionih pred polnimi tribunami. Da doživi to navijaško vzdušje. Res je da so tam finančni vložki neizmerno visoki, sploh pri bogatejših klubih, in upam, da se nam uspe obdržati med elito.«

Česa se je /ime priimek/ naučil po prvem letu v tujini?

»Naučil sem kaj je hiter in moderen nogomet. Tu pri nas ni počivanja, hoje, skozi vso tekmo se samo šprinta. Ves čas si v gibanju, žoga potuje, ekipe izvajajo 90 minutni pressing, ne glede na to kdo je favorit. Poleg tega sem postal tudi psihično močnejši. Stvari, ki so me včasih spravile s tira, me več ne ganejo. Vsekakor sem napredoval tudi igralsko, a vem, da bi lahko še bolj, če bi več igral.«

Se v prihodnosti vidite tudi v reprezentanci?

»Vsekakor bi spet rad oblekel reprezentančni dres! Vem, da bom v prihodnosti del slovenske reprezentance. Selektor Katanec še z mano ni stopil v stik, a je to glede na mojo trenutno situacijo povsem razumljivo. Ko se to popravi, pa bom s ponosom nosil tudi dres, ki ima na prsih državni grb.«

PRILOGA E: OBJAVLJENI METATEKST INTERVJUJA B

Iz mene nikoli ne bodo naredili Ibrahimovića

/ime priimek/ o prvi sezoni na /ime države/ in o tem, da se bo vrnil v slovensko reprezentanco

Tudi on se je v nedeljo prišel poklonit novim starim državnim prvakom. /ime priimek/, vijoličasti legionar na /ime države/. Po zagotovilih športnega direktorja Maribora Zlatka Zahoviča je lani poleti poskrbel za najvišji prestop v zgodovini slovenske prve lige, vreden dva milijona evrov. Po številnih poškodbah se mu je s tem uresničila ena največjih želja. A njegova otoška pravljica ni bila najbolj vesela. /priimek/ še vedno čaka na pravo priložnost pri novih delodajalcih, klubu /ime kluba/. Potrpežljivo in vestno trenira, zabija gole za drugo ekipo in čaka, da trenerju Malkyju Mackayu predstavi svoj razkošen talent in na novo pridobljeno znanje. »Težko je bilo to sezono, saj sem želel pokazati in dokazati vse, česar sem zmožen. Želel sem doprinesiti več k uspehu ekipe, ki je napredovala v prvo angleško ligo,« nam je povedal razočarani 24-letni napadalec, ki svoj dopust preživlja doma na severnem Primorskem in se že pripravlja na novo sezono, ki jo želi pričakati v najboljši možni formi.

Po dolgem času ste se v nedeljo vrnili v Ljudski vrt. Kakšni so bili občutki?

»Prišel sem pozdravit nekdanje soigralce in jim čestitat ob novem naslovu državnih prvakov. Tudi navijači so nam, kot vedno, pripravili topel sprejem. Res je bilo super. Zelo rad se vračam v Maribor, saj sem tu preživel lepe dni, se zelo dobro razumel tako s soigralci kot ostalimi v klubu, tudi navijači so bili fenomenalni. Vesel sem, ker je Mariborčanom uspelo še enajstič.«

Trud včasih ni dovolj

Za vami je prva sezona s Cardiffom, ki je nastopal v drugi angleški ligi.

»Letošnja sezona je bila zame zelo naporna. V fizičnem, predvsem pa v psihičnem smislu. Ves čas sem igral za /ime kluba/ drugo ekipo in za njo zabil tudi veliko golov, česar pa verjetno ne veste, saj ta liga kljub zahtevnosti ni tako izpostavljena. Tu so bili tudi zelo zahtevni treningi s prvo ekipo. V tej sezoni sem se veliko naučil in tudi napredoval, a tega žal nisem mogel pokazati. V novi sezoni je moj cilj vsekakor dosti višja minutaža v prvi ekipi.«

Kako je z motivacijo? Trener vas je dolgo časa spremljal, hvalil in snubil, na koncu pa nekako pozabil na vas.

»S preteklo sezono vsekakor ne morem biti zadovoljen, po pravici povedano sem razočaran. Trener me je želel v ekipi in ne vem, zakaj mi ni dal priložnosti, da mu dokažem, da je bilo njegovo zaupanje vame upravičeno. Vsak trening sem oddelal maksimalno, na njem naredil več in se trudil bolj od ostalih. S trdom sem si skušal priboriti mesto v ekipi, a žal neuspešno. Ne vem, kaj se je spremenilo, trener se je odmaknil, ne daje mi nobenih odgovorov. Prej mi je govoril, da je vse v redu, da naj pridno treniram, da bom zagotovo dobil svojo priložnost. Želel sem pokazati, kar znam. Vsaj poskusil bi lahko, če se že ne bi znašel. To najbolj skeli. A kljub vsemu vem, da sem napredoval. V prihodnji sezoni želim vsekakor večjo minutažo v prvi ekipi, sicer si bom moral poiskati novega delodajalca. V življenju sem doživel že mnogo težkih trenutkov, a se nikoli nisem predal. Tudi zdaj se bom boril do konca. Včasih prideš do cilja po hitrejši poti, včasih po počasnejši, a pomembno je, da ga dosežeš.«

Nisem tip mišičnjaka

So vam pri /ime kluba/ pripravili poseben prehrabni načrt in trening moči, da bi vas okrepili za angleški nogomet?

»Za prehrano v klubu dobro poskrbijo. Pred jutranjim treningom v trening centru pojemo zajtrk, nato opravim posebni program, da se pripravim na trening. Sledi trening s prvo ekipo, posebne individualne vaje opravim tudi po treningu. To je lahko na fitnesu

ali igrišču. V trening centru jemo tudi kosilo. Jedilnika je prilagojen tvojim potrebam in nekdanjim prehranjevalnim navadam. Pri meni se niso zgodile bistvene spremembe, saj sem se na tem področju že pred tem informiral in pravilno prehranjeval. Kar se pa tiče mišične mase, je tako, da iz mene nikoli ne bodo mogli narediti Ibrahimovića, saj že po fizionomiji nisem tak tip igralca. Ne morem samo nabijati mišične mase, saj to vpliva tudi na hitrost in eksplozivnost. Sicer sem poleg razširjenega nogometnega obzorja pridobil tudi kak kilogram mišic, a znam s svojim telesom še vedno dobro upravljati.«

Iz prve slovenske lige prešli v prvo /ime dežele/. /ime kluba/ se tja vrača po 53 letih.

»Občutki so fantastični, želim si, da bi lahko prispeval več. Naš preboj v prvo ligo je bil več kot zaslužen, saj smo skozi vso sezono osvajali pomembne točke. Verjetno marsikdo, ki ne spremlja angleškega nogometa, ne ve, kako zahtevna je ta druga angleška liga – ekipe, ki so tu zbrale po 50 točk in izpadle v tretjo ligo, bi se v drugih državah borile za nastope v evropskih tekmovanjih. Seveda so sanje vsakega nogometaša, ki je na /ime države/, da se preskusi tudi v prvi ligi. Da zaigra na teh ogromnih stadionih pred polnimi tribunami. Da doživi to navijaško vzdušje. Res je, da so tam finančni vložki neizmerno visoki, sploh pri bogatejših klubih, a upam, da se bomo obdržali med elito.«

Česa ste se naučili v prvem letu v tujini?

»Naučil sem se, kaj je hiter in moderen nogomet. Tu pri nas ni počivanja, hoje. Skozi vso tekmo se samo sprinta. Ves čas si v gibanju, žoga potuje, ekipe izvajajo 90-minutni pressing, ne glede na to, kdo je favorit. Poleg tega sem postal tudi psihično močnejši. Stvari, ki so me včasih spravile iz tira, me več ne ganejo. Vsekakor sem napredoval tudi igralsko, a vem, da bi lahko še bolj, če bi več igral.«

Se v prihodnosti vidite v slovenski reprezentanci?

»Ni skrivnost, da bi spet rad oblekel reprezentančni dres. Vem, da bom v prihodnosti del slovenske reprezentance. Selektor Katanec z mano še ni navezal stika, a je to glede na mojo trenutno situacijo povsem razumljivo. Ko se to popravi, bom s ponosom nosil tudi dres, ki ima na prsih državni grb.«